

DOMOLJUB

ŠTEV. 6. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 42
V LJUBLJANI, DNE 6. FEBRUARJA 1929

Cena 38 Din za celo leto, Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljub« v Ljubljani.

Vlad. Pušenjak.

Kmetijski zakoni.

Jugoslavija je kmetška država. Malokatera država ima tako izrazito kmetški značaj kot Jugoslavija v kateri pripada okrog 80 odstotkov vsega prebivalstva kmetškemu stanu; take in podobne izjave in ugotovitve slišimo povsod, čitamo v časopisih, uradnih in zasebnih spisih, knjigah itd. Z ozirom na te ugotovitve bi vsakdo mislil, da se v naši državi največ pažnje posvečuje kmetškemu stanu, da se dajo izdatna sredstva za pospeševanje kmetijstva na razpolago, da se zakonodaja v prvi vrsti briga za napredek kmetijstva, da vsa državna uprava tekmuje v tem, da stori vse potrebne ukrepe za izboljšanje gospodarskega položaja kmetijstva. Zal temu ni bilo tako; kmetijstvo se ni uvaževalo dovoljno, sredstva za pospeševanje kmetijstva so bila nezadostna, v primeri z državnim proračunom in s sredstvi za druge stanove naravnost neznatna, glede zakonodaje moremo reči, da se je na kmetijstvo — skoraj popolnoma pozabilo. V dokaz par podatkov! V proračunu za leto 1929-30, ki znaša nad 12 milijard Din je bivši poljedelski minister za kmetijstvo določil borih 227 milijonov dinarjev, komaj 2 odstotka državnega proračuna, in to za stan, kateremu pripada okrog 80 odstotkov vsega prebivalstva. V 10 letih obstoja naše države se je v Narodni skupščini sprejel okrog 300 zakonov, izmed katerih ne odpade niti 5 odstotkov na kmetški stan. Povrh tega moramo povdariti, da niti oni zakoni, ki so se sprejeli in bi naj bili v prid kmetškemu stanu, kakor n. pr. zakon o zavarovanju proti toči in zakon o kmetijskem kreditu, v obče niso stopili v veljavo ali pa so bolj v škodo ko v korist kmetškega stanu.

Kdo je bil temu kriv? Naše nesrečne politične razmere, nestanovitnost v politiki, večne krize, večne spremembe v vladi. V 10 letih smo imeli 26, ako ne še več vlad, vlade niso prišle do stvarnega dela, ker so v vladnih večinah bile nezdružne razmere, ni bilo enotnega presojanja gospodarskih in socialnih vprašanj, temveč so imele nekatere stranke le interese svojih pristašev pred očmi, interesi države, interesi posameznih stanov, osobito kmetškega stanu, so jim bili deveta briga. Priznati moramo, da so nekateri kmetijski ministri imeli najboljšo voljo, da so resno hoteli s koristnimi zakoni povzdigniti kme-

tijstvo, a pomisleki ostalih vladnih strank, obziri na druge člane vladne večine so onemogočili kmetijsko zakonodajo, so preprečili vsak napredek na gospodarskem polju.

Vlada četvorne koalicije (dr. Koroščeva vlada) je imela mnogo razumevanja za gospodarska vprašanja, osobito za kmetijsko zakonodajo, a boriti se je morala z zgoraj omenjenimi težkočami ter je morala, predno je izvršila svoje načrte, podati ostavko. Kot najvažnejše zakone je smatrala zakon o kmetijskem kreditu, zadrudni zakon, zakon o gospodarskem svetu, carinski zakon, zakon o razredni loteriji itd. Oglejmo si nekoliko omenjene zakone.

Zakon o kmetijskem kreditu.

Ta zakon se je sprejel 1. 1925 v narodni skupščini in je bilo več ko dve leti treba, da se je organiziralo ravnanje za kmetijski kredit in pričelo z delom. Kakor sem že v raznih člankih povdarjal, kar smo i slovenski poslanci pri pretresu zakonskega načrta povdarjali, je nemogoče na podlagi zakona o kmetijskem kreditu rešiti vprašanje kmetijskega kredita. Dokaz temu je dejstvo, da so v 1. 1927 in 1928 poslanci vladnih strank in opozicije vlagali v narodni skupščini predloge, katerih cilj je bil odpraviti kreditno bedo, v obče povoljno rešiti vprašanje kmetijskega kredita.

Slovenski minister dr. Kulovec, kakor tudi prejšnji kmetijski minister dr. Andrič si se trudila, da to vprašanje rešita v smislu zahtev gospodarskih krogov. Vršilo se je mnogo posvetovanj, katerih so se udeležili zastopniki kmetijskega ministrstva, trgovskega in finančnega ministrstva ter zastopniki vladnih strank in zastopniki državnih denarnih ustanov (Narodne banke, Drž. hipotekarne banke, poštne hranilnice). Prišlo je do zaključka, da treba vse storiti, da pride kmet do cenenejšega kredita pod ugodnimi pogoji, a da treba vse opustiti, kar bi zmanjšalo kreditno sposobnost kmetškega stanu.

Posebno se je zahtevalo, da državna hipotekarna banka ustanovi posebni oddelček za hipotekarna posojila malim kmetiskim posestnikom, kakor tudi da se direkcija za kmetijski kredit preosnuje v kmetško banko. Tej kmetški banki bi se morala dati večja sred-

stva na razpolago in to od Narodne banke, Državne hipotekarne banke in poštne hranilnice, da bi mogla zadostiti vsem kreditnim potrebam kmetškega stanu. Prejšnji kmetijski minister je bil pripravljen delati na to, da se zakon o kmetijskem kreditu v navedenem smislu spremeni, a je vlada prej padla, predno je prišlo do spremembe zakona.

Glavni Zadrudni savez kot centrala kmetijskega zadrudništva je sedanjega kmetijskega ministra, ki je kot dolgoletni član uprave saveza sodeloval pri akcijah za spremembo zakona o kmetijskem kreditu, v posebni spomenici opozoril na najnujnejše zahteve kmetškega stanu, med njimi v prvem redu na potrebo spremembe zakona o kmet. kreditu.

Zadrudni zakon.

V naši državi nimamo enotnega zadrudnega zakona, temveč so še vedno v veljavi 4 različni zadrudni zakoni, kar otežkoča zadrudno delo. Enoten zadrudni zakon je potreben radi revizije, katera je po zakonu pri nas že skoro obvezna, a v raznih delih naše države še ni po zakonu upeljana, temveč je zadrugam prepuščeno, ali se puste revidirati ali ne. Enoten zadrudni zakon je potreben i radi ugodnosti, katere uživajo zadrugde glede davkov, taks, poštinih pristojbin itd.

Glavni Zadrudni Savez je dal izdelati enoten zadrudni zakon, katerega so ponovno pregledale razne komisije, glede katerega so vse Zadrudne zveze podale svoje pripombe in spreminjevalne predloge. Tako predelan in izpopolnjen zadrudni zakon je prejšnja vlada sprejela in obljubila, da ga bo, ko se sestane Narodna skupščina, isti predložila v pretres. Kakor slišimo, bo sedanja vlada obljube prejšnje vlade izpolnila in čimprej v interesu razvoja kmet. zadrudništva razglasila enoten zadrudni zakon.

Dohodki iz državne loterije.

V delokrog kmet. ministrstva spada državna loterija, katere čisti dobiček služi po zakonu za podporo raznih gospodarskih ustanov. V zadnjih letih se je večji del čistega dobička državne razredne loterije stekal v fond za zgradbo ogromne palače za celo vrsto ministrstev in za pokritje posojila, katero se je najelo za regulacijo rek, letos bo po dolgih letih imel kmetijski minister prilike, da razpolaga z

večjim delom čistega dobička razredne loterije.

Umetno bi bilo, da se v zadružnem zakonu, kakor v zakonu o razredni loteriji določi, da služi tisti dobiček loterije po odbitku zneskov, ki se morajo po zakonu odkazati rezervnemu fondu in drugim fondom, za pospeševanje kmet. zadružništva. Ta zahteva je tembolj na mestu, ker skrbi naša država v znatno manjši meri ko Avstrija, Čehoslovaška in druge države za razvoj zadružništva. Povečanje donosa kmetijskih posestev, izboljšanje pridelovanja, ugodno vnovčevanje kmetijskih pridelkov, pridobivanje primernih tržišč in cela vrsta drugih vprašanj se da edino rešiti potom dobro delujoče zadružne organizacije, katera pa potrebuje izdatne državne pomoči. Velike dobro delujoče nabavne, prodajne in produktivne zadruge v drugih državah so z izdatno državno pomočjo, kakor n. pr. v Avstriji, znatno povzdignile proizvodnjo mleka, mesa itd. in osamosvojile državo od uvoza iz drugih držav, oziroma pridobile nove trge za domače kmet. pridelke.

Gospodarski svet.

V svrhu pospešitve gospodarske zakonodaje in rešitve raznih perečih gospodarskih vprašanj je nujno potreben gospodarski svet, čegar ustanovitev bi se v smislu določb ukinjene ustave morala že davno izvršiti. Gotovo bi se več gospodarskih zakonov predložilo Narodni skupščini in gotovo bi bolj odgovarjali potrebam najširših slojev, ako bi obstojal gospodarski svet kot posvetovalen organ raznih ministrstev gospodarskega značaja.

Gospodarski svet kot stanovsko zastopstvo vseh stanov, kot zastopstvo, ki pretresa zgolj socialna in gospodarska vprašanja, izkazuje v mnogih državah odlične uspehe. V zvezi z oživitvijo gospodarstva sveta stoji vprašanje kmetijskih zbornic, o čem prevzeta poslov kmetijskih zbornic od zadružne organizacije. Kmetijske, kakor tudi zadružne organizacije, so zahtevale ustanovitev kmetijskih zbornic, o tem vprašanju se je mnogo pisalo v strokovnih časopisih, a ni prišlo do tega, da bi se izdelal enotni zakon za celo državo, temveč se je to vprašanje še vedno proučevalo. Edino v Vojvodini v oblasti Sombor se je potom oblastne uredbe ustanovila kmetijska zbornica. Vprašajo ustanovitve gospodarskega sveta bo morala sedanja vlada posvetiti vso pažnjo, ako hoče doseči ozdravitev gospodarskih razmer.

Carinska tarifa.

Ze pred tremi leti je poseben odsek finančnega odbora pretresal celo carinsko tarifo in sklenil znatne izmene v korist kmetijskega stanu. Dotični odsek je izdelal obširno poročilo, a isti ni prišlo nikdar v razpravo v Narodni skupščini. Šele dr. Koroševa vlada je uvidela nujno potrebo uprejembe carinske tarife, je stavila to-tadevni predlog Narodni skupščini, ki se je odkazal posebnemu odseku finančnega odbora, kateri je nameraval takoj po končanem pretresu drž. proračuna vzeti v razpravo carinsko tarifo. Nujno potrebna

je sprememba carinske tarife glede uvoza plugov, kmet. potrebnosti vseh vrst, kmet. strojev itd., potrebna pa tudi z ozirom na znatno spremenjene gospodarske razmere v onih državah, katere so bile doslej najboljše odjemalke naših kmet. pridelkov.

V interesu težke krize, v kateri se nahaja naše kmetijstvo, je nujno želeli, da se pospeši kmet. zakonodaja in razun navedenih zakonov čimprej uzakonijo vsi oni zakoni, katerih cilj je doseči napredek v kmetijstvu.

Novice iz Belgrada.

Novi škotje.

Kakor poroča časopisje, so pogajanja med našim zunanjim ministrom in Vatikanom za imenovanje škofov na Krku, v Dubrovniku in pomožnega škofa v Ljubljani končana in bodo v kratkem imenovani za ta mesta višji cerkveni dostojanstveniki.

Odpusti uradnikov.

V justičnem ministrstvu izdelujejo sedaj zakon o centralni upravi. S tem zakonom bo tudi rešeno uradniško vprašanje. Po tem zakonu bo število ministrstev zmanjšano, uvedeno bo novo ministristvo, ki naj služi kot urejevalec v delu in bo skrbelo za zvezo med posameznimi ministristvi. Veliko števil uradnikov bo odpuščenih, vendar pa se bo redukcija izvršila na ta način, da bodo od nje zadeti oni, ki so gospodarsko močnejši, to je, ki so ali dobro poročeni ali ki imajo druge dohodke.

Delovni čas v trgovskih in obrtnih obratih.

Minister za socialno politiko je sklical za dan 21. februarja širše posvetovanje zastopnikov vseh delodajalskih in delavskih zbornic v svrhu obravnave uredbe o zapiranju in odpiranju trgovskih in obrtnih prostorov in o delovnem času pomožnega osebja v teh obratih. Poleg zastopnikov ministrstev so vabljeni na predmetni sestanek razne delavske, trgovske, obrtne in industrijske zbornice.

Cestni zakon.

V gradbenem ministristvu izdeluje komisija zakon o državnih cestah in zakon o nedržavnih cestah. Za podlago prvemu načrtu služi načrt slovenskega ing. Skubica, drugemu pa zakon bivše dežele Kranjske o deželnih in občinskih cestah.

Kmetijski krediti.

Glavni ravnatelj poštne hranilnice Milorad Nedeljković je izdelal zakonski načrt, po katerem naj bi se ustanovila samostojna kmetijska banka. Proti temu načrtu se pojavlja pomisleki, ker bi bila bržčas za kmete taka bančna posojila predraga.

Zadružni zakon.

V kmetijskem ministristvu izdelujejo zadružni zakon. Od kmetijskega ministra dr. Frangeša, ki je bil svoječasno vnet in delaven zadržan, se splošno pričakuje, da bo vneto podpiral zadružno zakonodajo, ki je dovedla do velikih uspehov povsod, kjer je zadružništvo visoko razvito. Načrt zakona, ki ga je Glavna zadružna zveza že predložila, bo še pregledala posebna komisija.

Uveljavljanje nettunskih dogovorov.

Prometno ministristvo je na delu, da izvede določbe nettunskih dogovorov, v kolikor pridejo v poštev za promet. Že v februarju bo urejena naša železniška in carinska služba na Reki. Za nas prihaja v tem oziru v poštev postaja Reka in bazen (pristan) Thon di Revel, ki smo ga o Italije v zmislu dogovora vzeli v zakup za 50 let zato, ker nismo po mednarodnih pogodbah dobili na Jadranskem morju nobenega pristanišča, ki bi bilo urejeno na način, kot zahteva mednarodna trgovina.

Dr. Korošec za pospešitev izvoza pšenice.

Lansko leto je bilo v pšenici zelo bogato. V prvih treh mesecih izvozne sezone pa se je od žetve izvozilo 15.000 vagonov, dočim je ostalo za izvoz še 35.000 vagonov. Doslej je šel naš izvoz največ v Avstrijo, Čehoslovaško in Italijo. V teh državah pa nam delajo letos veliko konkurenco Amerika, Romunija, Madžarska in Bolgarija. Da bi se izvoz naše pšenice olajšal, so imeli gospodarski krogi v prometnem ministristvu posvetovanje, kateremu je predsedoval minister dr. Korošec. Za izvoz pšenice in moka bo dr. Korošec kot prometni minister znižal vozne postavke za 25 odstotkov običajne tarife. Tudi mlini dobe gotove olajšave za moko pri izvozu.

Gospodarski krogi proti splošni in enaki volilni pravici.

Pri predsedniku vlade se je zglasilo pretekli teden odposlanstvo tako zvanih gospodarskih organizacij v Ljubljani, ki pa je pokazalo glede svojih načrtov, n. pr. proti splošni in enaki volilni pravici, dokaj staroško stopnjo izobrazbe, kar seveda ni čudno, ker je večina voditeljev teh krogov nerazdružljivo zvezana s kulturnimi pogledi razpuščene napredne žerjavovske stranke.

Poštenost naj vlada povsod.

Komisija za likvidacijo narodne skupščine je odkrila v skupščinski blagajni primanjkljaj za okroglo en milijon dinarjev. Član komisije je odšel na stanovanje bivšega skupščinskega blagajnika Milenka Čabriča ter zasegel njegovo premoženje. Milenko Čabrič je bil že na Krku in potem ves čas po osvobojenju skupščinski blagajnik. Kot tak je imel 12.500 Din mesečne plače. Tudi ostalo skupščinsko osebje je bilo večinoma zelo dobro plačano.

Delovni čas v uradih.

Predsednik vlade je izdal naredbo, da morajo državni uradniki delati dopoldan in popoldan. Praznujejo razen ob nedeljah in praznikih samo še na oba božična dneva, na velikonočni in binkoštni ponedeljek, na Vse svete in na praznik Sv. Rešnjega Telesa. Pravoslavni in muslimani istotoliko dni po svojih praznikih.

Slovenski poslanik v Ameriki.

Kralj je imenoval za poslanika v Združenih državah Amerike vseuč. prof. Leonida Pitamica, ki je bil pred 7 leti predsednik deželne vlade za Slovenijo. Tako so sedaj tudi Slovenci prišli na najodličnejša državna zunanepolitična mesta, kar

K A J J E N O V E G A

Sirahoten mraz.

Dolgo vrsto let ljudje že ne pomnijo take zime, kot je letos. Pa tudi kadar je mraz pritisnil, da je kar kri zastajala v žilah, je vendar to trajalo kake tri dni, potem se je pa prelomilo in uneslo. Letos pa drži kar naprej, vsako jutro imaš od 25—30° C mraza. Vode zmrzujejo čez in čez, mlini in žage so obetale v ledenem oklepu, celo tovarne na vodni pogon so omejile ali celo ustavile svoje obrate. Saninec drži kot bi bila cesta asfaltirana. Uboge ptičke od mraza cepajo, celo vrane leže mrtve po cestah. Ljudje, ki imajo največ opraviti po cestah, cepetajo od mraza. Ogromna škoda se dela železniškemu prometu. Železne šine pokajo od silne zmrzline, lokomotive se zavijajo v led in če malo obstoji, jo takoj objame bel oklep, da je ni mogoče več premakniti ne naprej ne nazaj. Od tod ogromne večurne zamude, ki jih delajo vlaki. Po južnih krajih in v Liki so vrhutega še taki zameti, da vlaki obtiče v snegu ali pa so sploh odpovedani. Ker ogrevalne naprave odpovedujejo, je potniški promet silno zmanjšan, vozijo se samo tisti, ki nujno morajo na pot. Tako so posamezna ravnateljstva po 8 krat manj dobila v teh tednih dohodkov kot običajno, brez ozira na to, kako ogromna škoda se dela lokomotivam. Upajmo, da bo vendar kmalu pritisnil jug, ki bo s pomočjo že precej močnega sonca prinesel gorkejšje dni.

d Jugoslovanska strokovna zveza je izročila te dni Nj. Vel. kralju spomenico, v kateri prosi, naj ostanejo še nadalje vse socialne pridobitve delavstva ter naj se socialna zakonodaja še izpopolni.

d Obrestovanje pri poštni hranilnici. Poštna hranilnica bo letos obrestovala po 4 odstotke. Manjše vloge do 50.000 Din na eno knjižico pa po 5 odstotkov, ako so naložene že najmanj tri mesece.

d Denarni zavodi v naši državi. V naši državi je 727 denarnih zavodov. Skupni kapital znaša 2.735.852.000 Din. Rezerve znaša 675.000.000 Din. Hranilne vloge pa 7.687.000.000 Din.

d Kaznjenci na pogojnem dopustu. Dne 1. februarja je zagrebško sodišče dobilo od ministristva pravde odlok, naj se 19 kaznjencev, ki so se v zagrebških zaporih dobro obnašali, izpusti na pogojni dopust. Po zakonskih predpisih se namreč more kazniti, ki je odsedel polovico kazni in se je dobro obnašal, pustiti domov pod pogojem, da se hoče tudi v bodoče obnašati tako, kakor velevalo postave. To je po dolgih letih prvi tak slučaj v prečanskih krajih.

d Čudna zgodovina dveh sester. V Trbovljah živita dve sestrji Marija Medvešek, žena poduradnika, in Jožefa Strmole, žena rudarja, obe rojeni Zonta v Idriji dne 19.

je dokaz, da sedanja vlada gleda v prvi vrsti na sposobnosti ne pa na zlahtu in razne klike. Dr. Pitamic je moč širokega znanja, plemenitega značaja ter globokoveren katoličan

marca 1869. — Kot dvojčki torej obhajata letos 60 letnico svojega rojstva. Omožile sta se pred 40 leti obe na isti dan, obhajata tako že 40letnico poroke. Najzanimivejše je pa pri teh gospah, da ste rodili vsaka po 11 otrok, in sicer po 3 sinove in 8 hčera, med temi tudi vsaka enkrat dvojčke. Pač gotovo izredni in edini enaki slučaj.

d Novi občinski upravi v Mostah pri Ljubljani načeljuje dosedanj župan Jožef Oražen. Občinski svet tvorijo večinoma bivši občinski odborniki, le nekaj je novih.

d Sneg je povzročil velike ovire tudi v Srbiji. Najhujši zameti so bili v vzhodnem delu. Vlaki so obtičali v snegu, tudi mnoge na pomoč poslane lokomotive. Prometni ministristvo je proslilo vojaštvo na pomoč pri kidanju snega in čiščenju prog. Spravljanje snega je veljalo samo belgrajsko občino dnevno 50.000 Din. Seveda so imeli tudi mednarodni vlaki velike zamude.

d Radioaparat je napravil krajni šolski odbor na ljudski šoli v Litiji.

d 11 članov jeseniške social. »Svobode« je zaprlo orožništvo na Jesenicah, ker so telovadili ob zvokih komunistične himne.

d Ostre obsedbe po tiskovnem zakonu. V Zagrebu je bil urednik »Novosti« Aldo Mandl obsojen radi prestopka po § 47. tiskovnega zakona na 14 dni zapora in 1500 Din globe. — Slavko Čihlač je bil obsojen na 2500 Din globe, ker je priobčil neresnične vesti, ki bi mogle vznemiriti javno mnenje, tako da bi postala nevarnost, da bi se napravi kak zločin. — Živan Berčič je bil obsojen, ker je v »Hrvat« napisal članke, v katerih se je bavil z umorom od 20. junija, na 14 dni zapora in 1500 Din globe.

d Pol milijona za pogozditev Krasa je dovolilo ministristvo za šume in rudo za pogozditev hrvaškega Primorja.

d Izenačenje trošarine na žgane pijače. Kakor znano, plačujejo trošarino na žgane pijače doslej samo prečanski kraji, dočim je ta davek v Srbiji in Črni gori nepoznan. Nova vlada razmišlja o izenačenju trošarine za vso državo. Na ta način bi država pridobila letno okrog 100 milijonov dinarjev.

d 80.340 invalidov je sedaj v naši državi.

d Ljubljanski oblasti je odobren kredit 1 in pol milijona Din iz gradbenega fonda.

d »Privoščil sem si vse: kadil sem, pil, plesal, toda tudi delal, ampak vse to — zmerno,« je izjavil časnikarjem 104 leta star kmet Milevoj Petrovič iz sela Drežanj v Srbiji, ki je prišel te dni zdrav in čvrst v Belgrad — po opravih.

d Odlikovan je bil s srebrno svetinjo za marljivo službovanje g. Josip Knež, Blato pri Grosupljem.

d Divjanje zime v Hercegovini. V Mostaru brije ledeno mrzli veter s hitrostjo 80 km na uro. Veter podira sadno drevje

ter prevrača tudi šibkejšje lesene stavbe, hiše in staje. V Mostaru je prevrnil leseno stavbo poletnega kinogledišča. Tudi električna napeljava v Mostaru je pretrgana. Na popravilo radi viharja ni niti misliti. — Kmetje so svojo živino segnali z brd v dolino, da bi tu ložje dobili za nje kaj krme. Promet med Mostarom, Nevesinjem in Gackim je že 8 dni pretrgan. Cesta z Stolca v Nevesinje je zametena. Bileča in Cacko sta odrezana od prometa. Zameti so ponekod tod okrog do 2 in pol metra globoki. Velika je skrb za vasi severno od Gackega ob pogorju Madrić (2400 m). Tu ne bo mogoče dobiti ž njimi zveze 14 dni. V vasi Bršin je 2 m snega. Volčje tolpe se klatijo okrog.

d Strahovita burja s hitrostjo 90 km na uro je divjala pretekli teden v Hercegovini posebno v okolici Nevesinja, kjer je zapadlo do 3 metre snega. — Na Sušaku pa je lepo solnčno vreme kakor v poletju.

d Sneženi plaz je zasul v Srnjakovem grabnu nad vasjo Ravne pri Bohinjski Bistrici tri mladeniče: Franceta Kemperle iz Bače na Primorskem, Albina Kemperle in Antona Črva. Plaz je bil debel 8 in širok 12 metrov. Bistriški orožniki so z velikim naporom mrtvece izkopali in jih prenesli v mrtvašnico v Boh. Bistrico.

d Korajža dravskih splavarjev. Poročilo se nam: Dne 23. januarja t. l. so se podali splavarji s splavom iz hlobov od Maribora v Ormož kljub strašnem mrazu in kljub temu, da je bila Drava polna srezec ali leda. Sreča je bila, da niso našli Drave kje popolnoma zamrznjene. Kako velika nesreča za ljudi in blago bi se mogla pripetiti. K sreči je bilo še po nekaterih krajih toliko odprtine, da je šel skoz. Na splavu so bili sledeči: vodja znani g. Peter Sarman in še dva mlada »kormaniža«, ki sta v preteklem letu prepeljala skupno po Dravi 8600 km. Na splavu sta bila še dva črva dečka; bili so vsi iz Sv. Ožbalda. Hlodi so se splavili za reguliranje desne strani Drave nad Ormožem.

d Le dva smrtna slučaja sta bila doslej v Ljubljani radi zadnjega nastopa »španske«.

d Umrl je dne 3. februarja na Zg. Brniku pri Čerkjah na Gor. trgovec in bivši gostilničar posestnik Andrej Svetelj. Pokojni je bil daleč nakrog znan in spoštovan mož. Pokoj njegovi duši!

d Umrl je v Podrečju pri Domžalah 2. t. m. v starosti 83 let posestnik g. Martin Doktor. Birmoval ga je še presv. škof Martin Slomšek. Rajni je bil občesplovan mož, goreč častilec presv. Rešnjega Telesa, zvest naročnik Domoljuba odkar izhaja ter vedno zvest pristaš SLS.

d Radi nočnega krvavljenja je umrl Slavko Berglez, dijak celiske gimnazije. Ko se je bil namreč sankal, je padel z vso silo na ledu, kar je povzročilo smrt mladeniča.

d Smrtna kosa. V Srem. Kamenici je umrl orožniški narednik I. kl. Franc Simčič, učitelj na orožniški podoficirski šoli. Pokojnik je bil blaga duša, priljubljen pri svojih predstojnikih in tovariših, a spoštovan od svojih učencev in prebivalstva. Na zadnji poti ga je spremljal celokupni oficirski zbor, tovariši, do 300 gojencev in veliko število prebivalstva. Pri sprevodu je

PODOMOVINI

BRDO PRI LUKOVICI.

igrala vojaška godba iz Petrovaradina. a pevski zbor gojencev orožniške šole mu je pred hišo žalosti in ob odprtem grobu zapel ganljivi žalostinki.

d Strela je udarila v zvonik. V umeščenju pri Drnišu v Dalmaciji je udarila strela v zvonik vaške cerkve. Nastal je požar, ki je uničil streho in notranjost cerkve. Škoda je okrog 200.000 Din.

d Dva mlina je odrgala reka Mura v Bakovcih in Krogu, ker se je zajezila z ledenimi ploščami in snegom. Okoli 40.000 dinarjev škode.

d Strel ga je zadel v križ. Te dni sta šla brata Jože in Anton Bogovič iz Arnovih sel pri Brežicah na lov. Hodila sta po sneženih gazi in sicer Anton spredej, za njim pa njegov brat Jože. Med potjo je Jožetu sprožilo. Pri tem se mu je sprožila puška in strel je zadel Antona v križ. Bil je takoj mrtel.

d Utonil, ko je streljal race. Pri Savskem Brodu je neki lovec v čolnu na Savi lovil divje race. Ustrelil je eno raco. Nagril se je s čolna, da bi jo dosegel. Pri tem se je čoln prevrnil in lovec je utonil.

d Na cesti padel in si zlomil tilnik. Trgovca Marko Marjanovič iz Paračina je v gradu na Kralja Petra trgu tako nesrečno padel, da je obležal nezavesten. Prenesli so ga v bližnjo kavarno, kjer je čez nekaj hipov izdihnil. Zdravnik je ugotovil, da si je zlomil tilnik.

d Ko je streljal divje race. 18 letni Vičar Vojkovič iz Sonkovič pri Šibeniku je padel v gozdu živino. Seboj je imel puško-dvocevko. Neenkrat je zapazil dve divji raci. Pomeril je s puško in sprožil. Pri tem mu je razneslo puško. Vojkovič je bil močno ranjen na čelu in roki.

d Za svojimi ovcami je žalovala. V Splitu so našli v morju pred carinarnico v starem pristanišču truplo deklice Pere Matijević iz Drniša. Mlada Pera je služila v Splitu za dekle, toda to delo je ni veselilo, temveč je neprestano žalovala za svojimi ovcami in pašo na deželi. Pred dnevi je pobegnila iz Splita. Najbrže je hotela oditi domov, toda radi hude zime se je sredi poti morala vrniti v Split, kjer je po nesreči padla v morje in utonila.

d S penarejenimi potnimi listi okrajnega glavarstva v Črnomlju je sleparila neka tolpa. Policija je zaprla že nekaj oseb, ki so te potne liste razpečavale, drugim je na sledu. Vodilne osebe okrajnega glavarstva niso prizadele. Borza dela in izseljeniški komisariat sta pričela s stroгим nadzorstvom potnih listov. Mnogo delavcev, ki so hoteli preko Avstrije v Belgijo, je bilo te dni zavrženih, ker niso mogli izkazati, da dobe vizum za Belgijo in da imajo tam zagotovljeno delo.

d V Ljubljani so zaprli 32 letnega Simona Radina, doma iz Turške Kaniže. Postal je v »Jutro« oglas, da preskrbi dobro službo slugi in skladiščniku predvsem tistim, ki lahko založe kavcijo v denarju. Na ta način je hotel izvabiti ljudem denar in nato, kakor je policiji sam izjavil, izginiti. Ako bi ga bila policija le en dan pozneje aretirala, bi bil slepar napravil našim ljudem čez sto tisoč dinarjev škode.

d Srečno ožeta 15letna deklica. V Dračevu blizu Skoplja je pet oboroženih Al-

Hula zima je zavladala. Snega imamo do enega m. tra. Mraza je bilo pretekli teden 23 stopinj C pod ničlo. Potok Radomlja je zamrznil, da so se otroci drsali po njem. No, pa sedaj naj vlada mraz, ko je čas zato, saj se vremenski prerok pravi: »če je prosinca mrzlo, da poka, bo v jeseni sadje in moka.« — Bolj kakor zima in mrz razburja tukajšnje okolice oni najdeni mrtvec, ki so ga našli dne 24. januarja na obronku gozda nad Lukovico in Selom. Kako je prišel ta najdeni ob svoje življenje je pač čudno. Nekateri mislijo, da je zamrznil, toda razne okoliščine speljajo to reč čisto v drug tir. Prvič, čudno se nam zdi, da za tega mrtvega tuja ni nihče povprašal, dasi je bilo poizvedovanje skoro po vsem dnevnem časopisju; drugo vprašanje je ali je res zamrznil, ali pa je bil umorjen ter oropan. Pri preiskavi niso našli drugega kot fino srebrno uro, ki je kazala četrti na 12 ter srebrno verižico. Pri sebi je imel tudi zelo elegantno moderno denarnico, v njej je bilo bač 3 Din gotovine. Oblečen je bil zelo moderno, obut v nove čevlje in ružave dokolenice. Vprašanje je, kako je prišel tuje na obronke gozda, pod katerim je državna cesta in tik nje do 50 m dolga in do 10 m visoka škarpa, nad katero raste gozdno grmovje in trnje. Nekateri menijo, da je šel tuje po cesti, kot utrujen potnik je zamrznil pod gozdom tla brez snega in da bi šel tja po počival. To mnenje pa ni veliko verjetno, zakaj trudnemu potniku ne bi prišlo na misel, da bi lažil čez škarno se pret na zimsko solnce, ker bi potovo z manjšim trudom prišel do gostoljubne hiše in se tam odpočil. Stanje mrtvega tuja je bilo grozno. Truplo je ležalo na tleh s prekrizanimi nogami. Obleka na preth je bila vsa razparana in raztrgana, prsi so bile raztrpane in drob ves razkopan, deloma že raznežen, enako je bil tudi razparan trebuh in vsa čreva razvlečena. Prsti in dlani na roki so že tudi manjkali. Nekateri menijo, da je bil to morda kak Amerikanec bogataš ter je padel v roke lopovcem, ki so ga odpeljali v naše kraje ter ga umorili.

ŠMIHEL POLEG SOSTANJA.

V Slomškovem domu se je 28. nov. 1928 pričel desettedenski kmetijski tečaj, katerega je obiskovalo 27 učencev in je bil 31. jan. z dobrim uspehom dovršen. Drugo leto se čista vršila dva tečaja, prvi drugoletni, če se bodo fantje v zadostnem številu prijavili. 4. febr. se je začel gospodinjinski tečaj. Potem se bodo celo leto vršili gospodinjinski tečaji, ker se je že okoli 60 deklet prijavilo. Vidi se,

u Kat. pravečno društvo v Vel. Laščah priredi dne 10. t. m. ob 15 v dvorani Zadrugnega doma šaloigro »Navaden človek«.

bancev ugrabilo 15letno deklico, hčerko nekega kmeta v Orešanu. Rop se je izvršil v času, ko je bil oče na domači veselici pri svojih prijateljih. Hčerka Ljubica je hotela povabiti tudi mater na to pojedino. Na pot domov pa so nanjo iz zasede planili Albanci, ki so doma v vasi Studenčan. Z revolverjem so jo ustražovali, jo preoblekli v Turkinjo ter jo odnesli v Studenčan. Ko je orožništvo zvedelo za ta rop deklice, so šli skupno z zastopniki javnih oblasti v Studenčan, kjer se je Ljubica nahajala. Našli so jo v haremu poleg drugih Turkinj. Prihod orožnikov je ugrabljivelec (otimač) iznenadil. Takoj so se udali. Zaprl so jih v občinski zapor. Okrog se je zbralo ogromno število domačinov, ki so hoteli ugrabitelje kamenjati in poklati, tako so bili ogorčeni. Vendar pa so orožniki to preprečili.

d Kakšno moč daje žganje. Neki kmet iz Kaniže pri Brodu ob Savi se ga je močno nalezal. Seboj je imel puško. Ko je šel

da so dekleta bolj dovzetna za izobrazbo svojega stanu kot pa fantje, katerih se je sprva tako malo priglasilo, da bi se tečaj ne mogel vršiti, če bi se pozneje vendar ne zdramili. 28. dec. 1928 so se začele fantovske duhovne vaje v kapelici Slomškovega doma, ki jih je imel priljubljeni fantovski govornik dr. Gregor Rožman iz Ljubljane. Vaj so se fantje v častnem številu udeleževali. 31. dec. zvečer so vsi opravili sv. spoved. Na novega leta 1929 pa je bil sklep vaj in skupno obhajilo več fantov.

NAKLO.

Dne 14. januarja 1929 se je poročil podžupan g. Anton Zelnik z gđ. Heleno Ajdovec s Pivke. Druga številka »Domoljuba« prinaša vest, da se Ljudski dom r. b. bo gradil. Ta ukrep gasilnega društva obžalujemo, zakaj prav za o potrebuje prostornega Ljudskega doma. Iznenadil nas je tudi izid volitev gasilnega društva dne 20. jan. 1929. Iz odbora se je izločil Mladič s Pivke. Nekateri pravijo, da ni delaven. Mi pa, ki poznamo njegovo vsestransko požrtovalno de'o, mu tem potom izrekamo naše zaupanje in simpatije. Več Naklancev.

ŠMARTNO OB DRETI.

Predzadnjo nedeljo smo pri nas povodom predavanja o desetletnici Jugoslavije vzprijorili A. Medvedovo štiridejanko »Stari in mladi. Igrokaz je poln ljudskih spletk, boleti in jadi, izrazitih prizorov, kako demon hudobec družbeno slovo in srečo razdira in tlači, kmeta pači, trdne kmetije tlači, demon zvijačne ženske in krivičnega denarja. Predstava se namerava v doglednem času ponoviti.

JURJEVICA PRI RIBNICI.

Dne 21. januarja se je vršil redni občni zbor prost. gasil. društva. Načelnik Anton Lovšin je podal poročilo točko za točko. Navzočih je bilo 43 gasilcev, ki so pridno zasledovali poročilo načelnika, tajnika ter blaginika. Gg. Josip Kaplan in Josip Lesar sta vse ravne preteklega leta pregledala in v lepem redu našla, zaključila iste, odobrila in podpisala. Ker je doba sedanjega odbora in načelnstva s tem letom potekla, se je vršila volitev. Bil je izvoljen dosedanjí odbor z načelnikom Antonom Lovšinom.

JEŽICA.

Te dni se poroči g. Ahlin Jože, uradnik »Vzajemne zavarovalnice« ter agilen in požrtovalen delavec naših društev z gno. Kristino Ahlin, hčerko uglednega posestnika in gostilničarja g. J. Ahlina. Novoporočenca želimo v zakonskem stanju mnogo sreče. — Pevski odsek KPD pripravlja pod vodstvom g. Danja Cerarja za pusti večer zabavno predpustno prireditev v društvenem domu. Na sporedu je zborovo in solo-petje, živa slika ter igra s

skozi vas, je v pijanosti pričel streljati. Trije strelji so bili usodni. Prvi je zadel nekega petletnega fantka v trebuh, drugi sedemletno deklico v čelo, tretji pa osemletnega dečka v nogo. Vse rane so težke in so otroke prepeljali v brodsko bolnico. Ko so orožniki kmeta aretirali, je svoje dejanje priznal, zagovarja se pa s popolno pijanostjo. Neki drugi kmet je izjavil, da je z njim skupaj pil in da sta spila dva litra žganja.

d Tišek se je vjel. Dne 29. januarja je finančna kontrola prišla na vlakom med postajama Pucenci in Mursko Soboto Ludovika Lopiča iz Vaneča, ki je imel seboj kot prtljago košaro in zavoj blaga. Pri pregledu so našli 18½ kg saharina, 5000 zvitkov cigaretnega papirja, 48 vžigalnikov, 9 iger igralnih kart, 2 svilena robea in 75 nabojev za samokres. Blago so seveda zaplenili, Lopiča pa odali v zapore. Zaplenjeno blago je bilo vtihotapljeno iz Avstrije in namenjeno za razprodajo v Zagrebu.

petjem »Cevljari barona«. Zbor nastopi prvič pod vodstvom novega pevovodje g. Cerarja. Prijatelji zdrave zabave, vabljeni. — Mestni avtobus ima po novih znižanih cenah sedaj dovolj prometa. Kot posamezno rentabilna se je izkazala zveza s Crnučami. Zelimo le še, da se uvedejo stalne mesečne vozovnice, kar bi bilo koristno za družbo in ugodno za tukajšnje prebivalce.

BUČKA.

Zadružno gospodarski tečaj smo imeli v nedeljo dne 13. jan. Dopoldne je g. živilozdravnik Rieger podal pouk o prvi pomoči v nevarnostih pri živini. Navzoči gospodarji in gospodinjice so z zanimanjem sledili poučnim izvajanjem g. predavatelja. Popoldne pa je g. dr. Basaj govoril o pomenu zadružništva in o varčevanju. Za naše razmere in naše prilike bi bilo silno potrebno, da bi na vse to predavanja tudi dejansko uvaževali.

PREDOSLIJE

V nedeljo dne 27. jan. t. l. se je zaključil kmetijsko gospodarski tečaj. Zanimljivo je število udeležencev pri posameznih predavanjih: poljedelstvo in travnistvo 80 poslušalcev; sadjarstvo 118 poslušalcev; živinoreja 71; živilozdravstvo 150; mlekarstvo prvič 48 in drugič 56 oseb. Zaključnega predavanja o zadružnosti in gospodarstvu se je pa udeležilo 180 oseb. Skupno se je predavaj udeležilo 657 oseb in je povprečna udeležba skoraj sto na posamezno predavanje. Vsekakor smejo biti naše organizacije s tečajem zadovoljne, čeprav so imele z prireditvijo tečaja tudi precejšnje stroške. Veliko se je sililo koristnega in za naše gospodarstvo tudi nujnega; naj bi kmetjevalci nauke uvaževali in v svojem gospodarstvu izkoristili, neuspeha ne bo! — Tudi poročila posameznih organizacij so bila zanimljiva. Slikali smo, da ima kmet. podružnica dva trijeja, travniški brano in da namerava nabaviti mlatišnico za mletenje semenke detelje. Sadjarska podružnica je nakupovala drevesca, priredila sadno razstavo, preskrbovala cepiče in v kratkem namerava postaviti sadno sušilnico. Živinorejska zadruha se trudi za izboljšanje živinoreje v občini. Preskrbuje in nabavlja dobre plemenske like, vodi vodovnik, je priredila zadružno premovalje goveje živine, ima skupno z mlekarjo zalogo močnih krmil in namerava upeljati v zvezi z mlekarjo poskušano molžo. Čuli smo, kako se je ustanovila mlekarja zadruha in njeno delo pregledali v celoti. Kako je mlekarja zašla v krizo in se tudi rešila pogina vsled požitovnosti članov, ki so umeli ceniti dobroto njenega delovanja in prevzeli nase plačilo večine dolga in tako more zopet z uspehom vršiti svojo nalogo. Tudi stanje naše hranilnice in posejilnice je jako ugodno in je imela preteklo leto preko tri milijone prometa. — Kdor se je udeležil vseh predavanj in slikal poročila posameznih naših kmetijskih organizacij, ve, kako prav je imel predsednik »Gospodarskega sveta« trditi, da moramo biti na te organizacije ponosni, se zavedati, da so te organizacije naše in moramo nanje paziti kot na prave svoje osebe, da nobena organizacija ni preveč, ker vse skupaj tvorijo celoto v skrb za posamezne panoge kmetijstva, da je dolžnost članov predvsem radi lastne gospodarske koristi, da svojo dolžnost do svojih gospodarskih organizacij v polni meri izvršujejo. S to mislijo je bil dobro uspešni tečaj zaključen.

ČRNI VRH.

Podati bomo nekaj številk, kako se giblje naše ljudstvo. Zupnija šteje 800 ljudi. V preteklem letu je bilo rojenih 29, a umrlo jih je 18, poroke pa so bilo 3. Ljudstvo je dobro in pošteno. Prav dosti je družin, ki imajo 7 do 10 otrok. Solo obiskuje v tem letu 66 otrok, od teh je 63 dečkov. Letos pa kaže, da se bo to razmerje obrnilo. Izmed 6 v januarju rojenih je le 1 deček.

IZ GRADIŠČA.

V torek 29. januarja smo spremili k večnemu počitku vrliga mladeniča Valentina Pestatov. Bil je eden najboljših delavnikov članov Prosvetnega društva na Brdu. Pri vsaki prireditvi je bil vedno na mestu. Lepo razsvetelja orlovski organizacija na Brdu pa je v veliki meri sad njegovega truda. Kot predsednika srenje Brdo pa so ga poznali in spoštovali tudi vsi bratski odseki.

VACE PRI LITIJU.

Pred par meseci je nabavilo tukajšnje Katoliško izobraževalno društvo radio. Postavilo ga je v društveno sobo, v katero se zbira občinstvo. Tudi tuki, ki so poprej rekli, da to ni za kmeta. Sedaj so

zadovoljni, ko slišijo večkrat poučna, zdravstvena in kmetijska predavanja. Ustanovili smo tudi pevski odsek pod vodstvom g. šolskega upravitelja Ivana Stegovca. Pevskih vaj se člani zelo redno udeležujejo, čeprav so zelo oddaljeni od trga. Dne 10. febr. vprizori tukajšnji Orlovski odsek dve zanimivi šaloigr »Dva gluha« in »Bob iz Kranja«. Vabljeni.

DOBOVA.

Toliko snega in mraza že dolgo ne pomnimo. Večkrat smo imeli že 25° mraza. Čudno se nam zdi, da sploh še brne vlaki mimo nas po železni cesti, čeprav z velikimi zamudami tako iz Srbije kakor tudi s severa. — Umril je za grebški bolnici tukajšnji trgovec Josip Kopine. Pokopali smo ga na tukajšnjem dobovskem pokopališču. Kako priljubljen je bil mož, se je izkazalo s tem, da se je v največjem snegu — snežilo je še poleg tega kot še nikoli — zbralo toliko občinstva kot za malokaterim drugim. Dobovski pevski zbor je zapel pred hišo, pred cerkvijo in na pokopališču v srce segajoče nagrobnice. Na grobu se je po opravljenem cerkvenem opravilu poslovil od rajnega domači gospod župnik, v zelo ganljivih besedah pa se je poslovil tudi predsednik podružnice Jugoslovanske Matice g. učitelj in pisatelj Alojzij Peterlin-Batog. Težko bodo rajnega Kopina pogrešali tisti, katerim je rad pomagal. Politično se ni udeleževal, vendar je imel vedno odprte roke. Koncem meseca je marsikomu priskotil na pomoč z malim posojilom in vedno samo za »Bog plačaja«. — Ta predpust je veliko porok, ženijo se mladi, celo premladi, in stari.

RETEČE.

Pri nas smo si no kulturni ljudje. Za vsako moderno iznajdbo se zavzamemo. Tako smo tudi takoj, ko se je otvorila nova radio posaja, pokazali veliko zanimanje. Saj imamo danes kljub temu, da vsa vas šteje samo 30 hiš, že pet radio amaterjev. Poslušamo ga zelo radi. To se vidi iz tega, ker je pri amaterjih zelo velik obisk. Pa saj je tudi program tako pester, da vsakega kaj zanima. Zato pa, da ne bomo delali prevelike sitnosti tem petim amaterjem, bi bilo želeli, da bi se radio še pomnožilo. — Dramatični odsek bo vprizoril na prvo postno nedeljo lepo igro »Živa zakopana«. Upati je, da bodo prav dobro naredili, ker so glavne vloge prevzeli stari izveščani igralci ozir. igralke. — V preteklem letu jih je umrlo 10, rojenih je bilo 26, porok 9, sv. obhajil 9300. — Imamo veliko snega in oster mraz. Najnižjo temperaturo smo imeli 21. jan., ko je pokazal termometer 28°C.

HAMBORN OB RENI.

V nedeljo 20. jan. je imelo društvo sv. Barbare pri Sv. Janezu občni zbor in volitve novega odbora. Izvoljeni so bili večinoma stari odborniki, le podpredsednik in zastavonosi so bili novi izvoljeni. Za predsednika je bil zopet izvoljen naš Jakob Burlik, ki vodi že 25 let naše društvo; najboljši dokaz, da je on najbolj sposoben in požrtvovalen za društveno stvar. Koliko truda, potov in skrbi je on v teh letih imel, ve le sam ljubi Bog. Naj mu obilno njegov trud poplača in nam ga ohrani še mnogo let.

TELČE NA DOLENJSKEM.

V naših vinorodnih krajih je napredaj še nekaj prav dobrega vina. Vinski kupci pridite, če hočete dobiti dobro in naravno kapljico. — Ker smo zelo oddaljeni od farne cerkve, zato imamo vsako nedeljo službo božjo na svoji podružnici na Telčah. Splošna želja je, da bi dobili svojega stalnega duhovnika — in čez nekaj let tudi svojo lastno faro. Domoljuba je na Telčah letos 40 svodov. — Prejšnji teden se je poročil Jože Mrgole z Jožeto Vintar. Zelimo mnogo sreče. Mrgoletov oče in stari oče sta bila ob vneti kličurja Telške cerkve in upamo, da tudi mladi gospodar ne bo odklonil te časti.

DOLENJA VAS.

Se je pa zopet nabralo nekaj zanimivega, da moramo poročati v svet. Prejšnji teden smo otvorili javno telefonsko govorilnico na našem poštnem uradu v novem Občinskem domu. Mnogi so telefon prav zaželeli, no sedaj je tudi v tem ureženo. Trud bivšega nar. poslanca g. Skulja ni bil zaman. Telefon nam je napravila država. — V društvenem oziru se kaj živahno gibljemo. Novi šolski vodja g. Vončina sodeluje z vso vneto, kar se nam vsem močno dopade. Društvo ima svoj radio, ki ima vsak večer zveste poslušalce. Prejšnji teden smo začeli gospodinjinski tečaj za naša dekleta. Vrši se v Občinskem domu. Vodi ga domača učiteljica gđ. Klun, ob sodelovanju gđ. učiteljice Nadler in šol. vodje

Schicht
Terpentin-
Milo

se imenuje občutek, ko smo srečni.
Tako veseli smo lahko tudi
tisti dan, ko se pere perilo, ako se
spomnimo 7 prednosil, katere ima

g. Vončina. Novi prostor v Obč. domu so za to izredno uporabni. — Prosvetno društvo prireja v Društvenem domu igre in predavanja. Kaj živahno deluje novoustanovljena Živinorejska zadruha. Ima lastna dva plemenjaka in mrjase. Vrlo dobro se pa izkazuje Živinska zavarovalnica. Le-ta si jo je ustanovila sama po lastnih pravilih in dobro obnaša. Priporočamo jo tudi vam drugim, saj živina je za kmeta velik zaklad in čim revnejši je, tem bolj potrebuje podporo ob času nesreče!

RIBNICA.

Prejšnjo nedeljo je bil pokopan okrajni zdravnik gosp. dr. A. Schiffrer. Izredno velika udeležba ljudstva iz domače in sosednjih župnij pri pogrebu je pokazala, da je bil pokojni g. zdravnik med nami priljubljen. Deloval je v okraju 35 let kot okrajni zdravnik. Redka hiša, ki ga ne bi bila pozvala na zdravniško pomoč. Ljudomilega značaja in dobrohotne volje vsekdar je pokojni g. dr. Schiffrer užival splošno spoštovanje. Umril je po dvanajstvi boleznih previden s sv. zakramenti. Med ljudstvom ribniške doline bo ostal v trajnem spominu.

Izseljevanje v Kanado.

Uprava kanadske države ugotovi vsako leto, koliko novih poljskih delavcev je potrebnih za prihodnje leto. Prevoz za priselitev določene števila se potem razdeli in sicer polovico železniški družbi »Canadian Pacific« in drugo polovico »Canadian National Railway«. Prva družba ima svoje dobre parobrode, s katerimi prevaža sama njej določene izseljence, dočim odkáže National Railway prevoz svojih izseljencev drugim dvestim parobrodni družbam.

To izseljevanje se imenuje izseljevanje v skupinah (grupon) in se izvrši na sledeči način:

Zastopniki parobrodni družb sprejemajo že pred pričetkom izseljevalne sezone prijave za izseljevanje. Prijavitelj mora pri tej priliki položiti predupen ali aro v znesku 200 ali 500 Din. Ta predupen se vrneču pri odpotovanju v vozarino, oz. se vrne položilcu.

Ko se parobrodni družbi določi njej pripadajoče število, izda družba svojim prijavitelcem garantna pisma o preskrbljeni zaposlitvi na farmah v Kanadi in na podlagi tega dokumenta izdajo sreska poglavarstva, oziroma policijska direkcija izseljencem predpisane izseljeniške potne liste. Po-

PO SVETU

Katoliška cerkev.

Nad vse zanimivo je, da se italijanska vlada resno pogaja z papežem, da bi se rešil že skoro 60 let stari spor med Cerkvijo in Italijo. Leta 1870 je Italija s silo uropala njegovo državo. Od tistega časa papeži v znak protesta ne zapuste več svoje palače in je nad italijansko kr. ljevo družino izrečeno izobčenje. Zakaj papež kot oče vseh narodov mora biti docela neodvisen od vsake države, torej mora imeti svojo državo, pa naj bi ne bila nič večja kot naša najmanjša občina. Le da vse ostale države jamčijo za njeno nedotakljivost. Sedaj je baje Mussolini voljan Cerkvi pripoznati to zahtevo ter odstopiti ozemlje, kjer stoji Vatikan ter okolico papežu kot povsem samostojno državo. Če se to doseže, bo sv. Oče zopet svoboden.

s Cerkve za mir. Glasilo Vatikana »Osservatore Romano« v posebnem članku podrobno razpravlja o murzičnem oboroževanju vseh velesil. Opozarja velesile, da to oboroževanje ni v skladu z raznimi mirovnimi pogodbami in izjavami državnikov. Piše, da je neumnost govoriti na eni strani toliko o miru, na drugi strani pa z vso histrofijo se pripravljati na vojno. Treba se je odločiti za mir, ki je potreben vsem narodom.

s Število kardinalov. Ta čas je 62 kardinalov, od teh je 29 Italijanov in 33 drugih narodnosti. Po deželah pripada: Franciji 7, Španiji 5, Nemčiji 4, Zedinjenim državam Amerike 4, Avstriji, Poljski in Angliji po 2, Ogrski, Češkoslovaški, Belgiji,

živna ali tako zvana garantna pisma za te vse izseljencev morajo imeti vizum izseljenškega komisarja v Zagrebu. Ko izve parobrodna družba, da ima pri njej registrirani izseljenec že potni list, ga uvrsti v seznam za odhod prijavljenih ter določi dan za odpravo oziroma odpotovanje.

Izseljenci v takih skupinah (grupni izseljenci) ne morejo vzeti s seboj svoje žene ali otroke.

Po tem pravcu določeno število (Allotment) se je za leto 1929 zelo zmanjšalo, ker ima Angleška mnogo brezposelnih in radi tega se bodo morali oni naši rojaki, ki hočejo v Kanado, priprijeti drugega načina, ki je sledeče urejen:

1. Skupno izseljevanje kmetijskih družin na podlagi lozadveno predpisanega garantnega pisma sprejete navedenih družb.

2. Pozvanci, to so: a) posamezni poljedelci, ki potujejo na poziv najbližjega sorodnika farmarja; b) žensko hišno služništvo in c) družinski člani, žene, otroci, stariši itd., ki se izselijo z družinskim poglavarjem v Kanado, ali če gredo k glavarju družine, ki je že nastanjen v kmetijskem poslovanju v Kanadi.

Ti izseljenci morajo imeti posebno določeno garantno pismo z napisom »Garantno pismo za poljake, pozvane (nominiране) iz Kanade«.

3. Pozvane osebe, ki niso poljedelci, ali če gredo v Kanado k osebam, ki niso poljedelci, ako imajo za to dovoljenje kanadskega departementa za kolonizacijo v Ottavi, Winnipegu ali Vancouveru.

4. Žensko hišno služništvo more potovati ali na račun kontingenta, kot pozvance, ali na podlagi poimenskega dovoljenja kanadske vlade.

5. Osebe, ki gredo v Kanado kot samostalni farmarji, z zadostnim kapitalom za nabavo farmarskega zemljišča in za obdelovanje istega.

6. Povratniki, ki so se prvotno vselili kot poljedelci, ako dokažejo, da so delali vsaj eno leto na kanadskih farmah, ali pa, da so bili pripriščeni prvotno na drugi zakoniti podlagi v Kanado.

(Podrobnejša pojasnila pri Rafaelovi družbi v Ljubljani.)

Nizozemski, Portugalski, Kanadi in Braziliji po 1. — V letu 1928 so umrli trije kardinali: Tacci, De Lai in Francica Nava.

Italija.

Na Planini pri Vipavi je umrla 28. januarja daleč naskrog znana in zelo spoštovana krščanska žena Katarina Štrancar, mati šestih sinov in sicer Alojzija, inženjerja, inšpektorja voda v Ljubljani, Antona, obč. tajnika in posestnika v Dolenjah, Ivana, bivšega župana in posestnika v Štrancarjih, Franceta, posestnika in trgovca z vinom v Trstu, Jožeta, posestnika na Uhanjah in Cirila, ki je padel v vojni. Pokojnica je bila nad vse skrbna, modra in dobra krščanska mati, ki je tudi v tem duhu vzgojila svojih šestih sinov. Bila je zelo ugledna in priljubljena, kar je tudi kazala številna udeležba pri njenem lepem pogrebu. Pokopal jo je g. dekan iz Vipave ob asistenci šturskega in domačega g. župnika. Bog ji bodi dober plačnik!

s Razno. V Košani so pokopali bivšega župana g. Leopolda Deklevo. Podlegel je težki želodčni operaciji v tržaški bolnici. — Nevarno je obol el g. Dominik Janež, župnik v Studenem pri Postojni.

Španija.

Revolucija je nastala v Španiji proti samovladi Primo de Riveru. Revolucijo so spletili framasoni te rso pritegnili tudi del vojaštva, ki je najprvo začelo z uporom. Če bi se revolucija posrečila, bi se oklicala republika, kateri bi načeloval neki Guerra, voditelj revolucije. Stvar se je pa temeljito ponesrečila in Primo de Rivera je začel s temeljitim čiščenjem. Vodilne osebnosti upora so v ječi, ustanovljeno je posebno sodišče za vse zarote, policijsko nadzorstvo je najstrožje izvedeno.

Amerika.

s Razno. V Jolietu je umrla najstarejša tamošnja Slovenka Katarina Nemanič, stara 93 let. — V Brooklinu je zaspala v Gospodu Elizabeta Arko, v Chisholmu pa Františka Kovač, doma iz vasi Brežje pri Ribnici, in Františka Martinčič iz Loza na Notranjskem. — V Clevelandu so umrli: Ignac Jerič iz St. Vida na Dolenjskem, Josip Kave iz Podganje vasi pri Žužemberku, Feliks Kramaršič, Franc Zgone iz vasi Gradisce, fare Rob, in Marija Hočevar iz Žužemberka na Dolenjskem.

Drobne novice.

23.000 delavcev je bilo zaposlenih pri kidanju snega na Dunaju.

Zgorelo je poslopje poljskega poslanstva v Tokiju na Japonskem.

90 milijonov litrov mleka potrebuje letno Praga.

Potres je uničil mesto Cumana na Venezueli.

Papeškega nuncija so napadli v španskem Madridu. Napad se ni posrečil.

Vojaška vstaja je zopet izbruhnila na Španskem. So jo zadušili.

Suho mleko v polah kakor papir je začela izdelovati neka tvrdka na Danskem.

75.000 ljudi je zaposlenih pri ameriški filmski industriji, ki proizvaža letno okoli 2500 filmov.

Karl May v slovenščini!

I. zvezek se dobi v CIRILOVI KNJIGARNI MARIBOR.

225 milijonarjev je v Berlinu. Ljudi brez premoženja pa 3.250.000.

Romunsko naučno ministrstvo je prepovedalo dijakom obisk gledališč.

Za podžupana mesta Prage je bil izbran dr. Svoboda, član češke ljud. stranke.

200 oseb je prestopilo v katoliško cerkev po zadnjih velikih misijonih na Dunaju.

Okrog 100 oseb umrje dnevno na hripi na Španskem.

Hud, štiri ure trajajoč potres je bil 21. januarja na Alaski.

Število rojstev v Italiji pada vzlic prizadevanju Mussolinija.

Ruski sovjeti so začeli priznavati — carske dolgove.

Bavari očitajo Prusom, da hočejo spraviti pod svojo komando vso Nemčijo.

Ponarejevalce červencev (ruskega sovjetskega denarja) so zasačili v Berlinu.

Tročki, znani ruski boljševik, se bo naselil v Turčiji, ker je bil iz Rusije izgnan.

Aman Ulah, ki je moral pred uporniki bežati, bo bržčas zopet priznan kraljem Afganistana.

Posebno dijaško uniformo dobe vsi učiliščniki v Pragi.

20 gcjencev je umrlo vsled mučenja v poljski poboljševalnici v Stuzienicah.

5000 letalcev (pilotov) je ta čas v ameriških Združenih državah.

Slovenci imajo večino v mestnem svetu mesta Ely v ameriški Minnesoti.

Z veliko težavo so pogasili ogenj v 57. nadstropju nekega nebotičnika v Njujorku.

17 oseb je praznovalo leta 1928 stoti rojstni dan na Pruskem.

Sani na raketni pegen je izumil Maks Valier.

Ekspresni vlak je zavezil na Bavarskem v tovrni vlak. Štirje mrtvi, šest težko ranjenih.

Črški ministrski predsednik Svehla je podal ostavko. Njegov naslednik bo vojni minister Udržal.

Pet let ni prišel nihče pred sodišče v angleškem mestu Thetford.

NAZANILA.

n Črnuče. Na pustno nedejo ob 3 popoldan v društvenem domu zabavni popoldan Spored zelo zanimiv. Vabimo!

n Prosv. društvo Trebnje priredi na pustno nedejo ob 3 popoldne burko trodejanjo: Moč uniforme. Vabimo k veliki udeležbi.

n V četrtek 14. februarja 1929 bo na Ovišah pri Podnartu vsakoletni shod sv. Valentina. Sveta maša bo ob 7, 9 ter ob 10. Pridiga bo pred zadnjo sv. mašo, cerkveno darovanje pa po tej sv. maši.

Predvdor. Kat. prosvetno društvo v Predvdoru priredi v nedejo 10. t. m. ob treh popoldne Molierovo komedijo »Skopuh«. Vljudno vabimo!

Slivovko, brinjevec, pelinovec, rum in hruševac

si lahko pripravite z našimi esenci. Steklenica za napravo 4-5 l žganja stane samo Din 20.—, po pošti Din 32.—. Tlačno navo dilo na vsaki steklenici. — Samo v drogeriji A. Kanc sinova, Ljubljana, Z. dovska ul 1

Kaj nam bo podarila Mohorjeva družba leta 1929.

1. Na obisku pri pisatelju Kmetiji ob Temenici.

Dragi bravec, gotovo si že pregledoval Koledar Mohorjeve družbe za leto 1929. in zvedel, katere knjige boš prejel za druge zimo. Posebno te je zanimalo, kakšne povesti bo Mohorjeva družba izdala čez leto dni. V tem oziru boš lahko zadovoljen: drugo leto bo Družba izdala kar dve povesti: eno iz kmečkega življenja na Dolenjskem (Domačija ob Temenici), drugo pa iz kmečkega življenja na Gorenjskem (Grče).

Lepa povest je — lahko rečemo — varen in zanimiv dogodek svoje vrste. Knjiga prav tako kakor družba. Povej, s kom se pajdašiš, pa ti povem, kaj si, so rekli stari. Dobra družba — dober vpliv, slaba — pa slab. Tako je s knjigo. Dobra knjiga vpliva — seveda plemenito, slaba, pohujšljiva knjiga je pa strup. Ker o delu naših politikov, ki vodijo ljudstvo, Domoljub v vsaki številki kaj poroča, naj za danes napravim majhno izjemo in naj poroča nekoliko tudi o pisatelju Slovenskih večernic in o njegovem delu.

Pisatelj Ivan Zorec je mož v najzrejših letih moške dobe: petdesetletnik bo praznoval 1. 1930., ko se bo brala njegova najnovejša povest v več nego 50.000 izvodih po slovenski zemlji. Lepa petdesetletnica! Bil je sicer v zadnjih letih nekoliko bolehen, toda če pogledaš njegovo zunanost, bi mu skoraj ne mogel verjeti: polni temni lasje in pokončna postava — daleč je še starost!

Takega ga je našel sotrudnik našega lista, ko ga je na šmaren v adventu obiskal v njegovi delavnici in pričel z njim razgovor o njegovih spisih.

»Kdaj ste začeli pisati, gospod Zorec?«
»Na to vprašanje moram prav za prav odgovoriti, da pišem že od svojih otroških let. Že kot bosopet fant sem v ljudski šoli pisal ljudem vsakovrstna pisma: pisal sem v imenu staršev fantom, ki so bili pri vojakih; če je bilo treba pisati v Ameriko, so prišli pome.

Toda ta vrsta mojega pisanja Vas gotovo ne zanima; saj je tak pisatelj slednjič lahko vsakdo, če le zna pisati. Vi bi radi izvedeli, kdaj sem pričel pisati za tisk. To je bilo, ko sem bil v tretjem gimnazijskem razredu v Ljubljani. Moje mladostne spise so objavljali Vrtec, Domoljub in drugi listi. Mnogo pa kot dijak nisem utegnil pisati, ker sem stanoval vedno po raznih dijaških »kasarnah«, kjer ni bilo za tako duševno delo nikdar potrebnega miru.

Ko sem pa pozneje vstopil v železniško službo, kjer sem še sedaj, so me pa najprej močno zaposlili stanovski posli. Poleg tega pa za pisateljsko delo nisem imel potrebnega stika z drugimi slovstveniki — služboval sem namreč pred vojno v Trstu. Šele popravratu sem mogel pisati kaj več. Prišel sem v Ljubljano in našel sebi primerno družbo slovstvenikov. Začel sem pisati kratke povesti iz kmečkega življenja, potopisne povesti iz Bosne in Hercegovine in povesti iz srbskega življenja, zasnovane po srbskih narodnih pesmih.

Mislil, da sem Vam tako o svoji pisateljski preteklosti, ki se nanjo res prav nič

ne domišljuje, dovolj povedal.

»O kakšni snovi ste pa največ pisali?«
»Odkar pišem, sem vedno pisal najrajši povesti iz kmečkega življenja, vzete iz krajev, kjer sem preživel nezabna mlada leta.«

»Seveda sem! Saj me jezik razodeva. Iz iste fare sem kakor Jurčič. Oba sva iz župnije St. Vid pri Stični, Jurčič iz vasi Muljave, jaz pa iz Malega Gabra. — Ali veste kje je Temenica?«

»Približno vem. Izvira nekje blizu Litije in teče potem proti Trebnjem na Dolenjskem, kjer ponikne pod zemljo.«

»No, vidite, v teh krajih se dogaja tudi moja najnovejša povest, ki bo drugo leto izšla v Večernicah. Lahko bi Vam imenoval naravnost hišo, ki sem jo imel pred očmi, ko sem pisal zgodbo o Domačiji ob Temenici.«

Ali bi mi hoteli v par besedah označiti vsebino povesti o »Kmetiji ob Temenici?«

»Bi jo, pa se bojim, da je ne bi povedali še drugim. S tem bi pa povest ne bila več zanimiva.«

»Pa povejte misel, resnico, ki vas je vodila ob pisanju povesti.«

»Takole je: Vem, kako trda gre kmetu, pa vem, kako ima vendar lepo. Glejte nas: nimamo, kamor bi položili glavo na svoje. Večni gostači smo. Vsak hip smo lahko na cesti, celo brez službe. Zato vedno olje umevam, da je trden kmet res kralj zase, čeprav gara in trpi. Pa razumem, zakaj tako ljubi svojo zemljo in domačijo. Vidite, o tej ljubezni do domačije govori moja povest, pa zaeno opisuje kmeta, ki se mu je ta ljubezen še izmalčila v trmo, pregnala

21

RAZNO

Zagorski zvonovi.

Pri čevljarju. — Zalka: »Fric, čevlje mi boste pomerili!« — Čevljar: »Bodem, toda kakšne želiš: za delo močno usnje, za praznik fino robo, za ples iz teletine!« — Zalka: »Čemu cele litanije, seveda za ples, saj ste jih tudi vi nekda na plesu največ zbrusili!« — Fric: »Dobro, dobro, sem jih, sem zato pa jih za ples delam iz teletine, da se z družbo vjemajo!«

Najstarejši češki državljani. — V Stroubyh blizu Piska je nedavno umrl v starosti 105 let Josip Husa. V svojem življenju ni nikdar užival alkoholnih pijač ali kadil tobak. Vedno je hodil zdaj spat in je zgoščaj vstajal do svoje smrti, je bival vedno v nezakurjeni sobi. Rad je prebiral sveto pismo. Še pred tremi leti je šel peš v Pisek, da vidi predsednika Masaryka.

Delavstvo v sovjetski Rusiji je danes precej drugače sestavljeno, ko po drugih državah sveta. Večji del komunističnega delavstva je le že po

»Nisem prišel radi veselice,« je odgovoril Križnar s sladkogrenkim smehljajem, »temveč sem le hotel pogledati, koliko ste naredili.«

»Kaj ne, v zadnjem času smo pridno napredovali?«

»O da, precej zidu so že postavili.«

»Sosed, ali še vedno ne veruješ, da bomo delo dokončali?«

»Ako boste imek dovolj denarja, boste že dokončali.«

»Imamo božji blagoslov.«

»Božji blagoslov je sicer lepa reč, Osojnik, toda samo z blagoslovom ne moreš sezidati tako visokih zidov. Ta stvar, ki stoji tu, je gotovo veljala nekaj tisoč goldinarjev in radoveden sem, kje ste vzeli toliko denarja.«

»Nabrani krajcarji so to, z veseljem darovani in z božjim blagoslovom pomnoženi.«

»Da plačujete samo z milodarom, tega ne verujem. Toliko se Križnar že spozna, da tiči za tem večji kapital; ta pa je nekoliko sumljiv.«

»Sosed, kaj misliš s temi besedami?« je vzkrikel Osojnik.

»Starim babam lahko natvežeš, kar hočeš,« je z zlobnim pogledom rekel Križnar; »toda zapomni si, kar se tiče premoženjskih zadev moje sestre, imam tudi jaz nekoliko besede.«

»Od Jesenovke nisem dobil niti vinarja.«

»Da, denarja ne, to vem, pač pa kredit. Moja sestra, Katri, je bila s svojim možem pri sodišču in

tam nekaj skrivaj naredila. Za tem tiče drugi ljudje. Križnar še ni tako star in slep, da bi mu stale take zvižaje skrite.

Osojnik je imel nekaj ostrih odgovorov na jeziku; a se je premagal. Kako težko je premagal jezo, se je videlo iz njegove blodote in trepetajočih mišic. Končno se je umiril in rekel z nekoliko užaljenim, a vendar ne neprijaznim glasom:

»Sosed, ti si čisto na napačni poti. Od tvoje sestre nisem dobil niti denarja, niti kredita. Tudi o kaki skrivni zadevi mi ni nič znanega. Da bi pa uganjal hinavščino, zato preveč spoštujem tvojo čast.«

»Haha, čast!« se je zasmejal Križnar, »ta je pa dobra.«

V tem trenutku sta pritekla dva fanta in zaklicala Osojniku:

»Marko, Marko, kje pa si? Povsod te že iščemo. Pridi z nama k veliki mizi, da bomo pili na tvoje zdravje.«

S temi besedami sta ga odpeljala. Križnar je začel gledati za njim. Ko je prišel Osojnik do mize, se je dvignil čevljar Gašper ter nagovoril Marka z dolgo napitnico. Vsa množica mu je vpila: »Živjole!«, vriskala in metala klobuke v zrak.

Osojnik je stal sprva ves mrk, zakaj srečanje s Križnarjem je vrglo temno senco na njegovo srečo. Toda kmalu se je njegovo čelo zjasnilo. Veselilo ga je, da so mu izkazovali ljudje toliko zaupanja in ljubezni. Jasni klici so ga ganili, dolgo časa je kot očaran gledal cerkveno zidovje, nato se je odkril in izpregovoril:

»Ne meni, temveč Onemu nad nami pripada slava. Bog nam je pomagal, da smo toliko naredili in z njegovo pomočjo bomo delo tudi dokončali. — Vi ste pridno pomagali in nimate nič manj zaslu-

ana v Ameriko, pognala ves grunt v tuje roke, dokler ni v trmoglavcu življenje tako izmočstrovalo, da se slednjič vendarle domačija dobila spet svoje — sina — za gospodarja, v domačijo pa se je vrnil mir in ljubezen.

To to pa res povest, kakor nalašč za naše ljudi! Vidi se, da ste jo pisali s srcem.

Pisal sem jo v spomin svojih rajnkih staršev, ki so imeli zemlje premalo — predili smo komaj dve kravi — pa so jo ljubili kakor svetinjo.

Temeniška dolina meni ne more iz spomina. Prepleta mi vse moje misli; vse moje sanje. Kadar se igram s svojo domišljijo, sem kar nenadoma tam, kjer sem bosopetil za kravami, hodil v šolo, bral doma na peči Mohorjeve knjige, ministriral v Velikem Gabru in se nosil kakor pod oblaki, dokler nisem šel po svetu — za s'lepo srečo...

V zadnji dobi pa me je prevzela nova misel, tako me je zmogla, da bi od obupa umrl, če bi se izkazalo, da je neizvedljiva. Kaj takega? Starm se, bolehen sem — domov, v Temeniško dolino bom šel! Tam bom pisal o naših domačijah, o krepstih in slabostih naših, pisal povesti iz naše zgodovine. Že dolgo me tišči povest o rodbini, iz katere so moji predniki. Prav rad bi napisal tudi zgodovino šentvitske fane. Pisal bi jo prav po svoje na poseben način. Če mi Bog da srečo, da si bom v par letih pristradal in prigaral kapitala za košček zemlje, kjer bi si postavil hišico in čebelnjak, bom rekel, da mi je starost lepa. Saj bom spet živel tam, koder hodim v sanjah in kjer bi rad tudi legel

pod ljubo zemljo domačo ob cerkvi sv. Raha v Velikem Gabru. Kmet sem z vsem srecem, z vsemi mislimi in željami, čeprav sem brezdomec, siromak, ki nimam niti toliko zemlje, da bi se na njej odpočil. Zemlja ima silno moč do človeka; kogar je ljubezen do nje zgrabila za koprneče srce, ga nikoli več ne spusti...

Rad'o.

Radio-program od 7. do 14. februarja 1920.

Cetrek, 7. febr.: 17. Koncert Radio-orkestra. 18. Četina. 18.30 O pridelovanju kmetu na njivah. 19. Italijanska. 19.30 Zgodovina Slovencev. 20. Pesni solistični večer (g. Jare, pri klavirju g. Kogoj). Radio-orkester.

Petek, 8. febr.: 17. Koncert Radio-orkestra. 18.30 Gospodinska ura. 19. Francoščina. 19.30 O varstvu spomenikov. 20. Pesni naših bratov v godalnem orkestru godbe Dravske divizije.

Sobota, 9. febr.: 17. Koncert Radio-orkestra. 18.30 Delavska ura. 19. Nemščina. 19.30 O psihoanalizi in umetnosti. 20. Prenos opere.

Nedelja, 10. febr.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. 10.30 O elektriki v gospodarstvu. 15. Franc. Vidmar, narodni pevec, poje svoje pesmi. Lahka glasba. 20. Veseli predpust, izvaja St. Peterski pevski zbor. Radio-orkester.

Poned., 11. febr.: 17. Koncert Radio-orkestra. 18.30 Četina. 19. Francoščina. 19.30 O posameznih oblikah in slikah tuberkuloze. 20. Koncert Radio-kvarteta.

Torek, 12. febr.: 17. Koncert Radio-orkestra. 18. Antologija slovenske lirike. 18.30 O zimni in zimski turistiki. 19. Nemščina. 19.30 Iz kmetije vsakdanjega življenja. 20. Volaričev večer. Radio-orkester.

Sreda, 13. febr.: 17. Koncert Radio-orkestra. 18.30 Pravljice. 19. Srbsko-slovenska. 19.30 O naših sosednjih državah. 20. Simfonični koncert godbe Dravske divizije.

Vsaki dan: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Sta-

nje vode in borzna poročila. 22. Najnovejša vest in časovna napoved.

Ali ni bilo prej na kmetih izobrazbe.

Premnogokrat slišimo: Treba je prenesti izobrazbo in oliko tudi na deželo. Surovost naj se umakne višjemu duhovnemu življenju in plemenitosti. — To se sliši tako, kakor da bi doslej ne bilo na deželi prav nobene izobrazbe, kakor da bi bil človek na deželi živel doslej čisto prvotno življenje. Toda, če pogledamo staro kmečko življenje, opazimo prav lepo izrazilo kmečko kulturo, ki nas je ni treba biti sram.

Kako je bilo v starih časih na kmetih z ozirom na zunanje življenje? Z ozirom na stavbarstvo, zidanje kmečkih domov, z ozirom na obleko in nošo, z ozirom na kmečko umetnost?

Že davni naši predniki so imeli svoj lasten način, kako so si postavljali svoje domove. Niso si pustili narekovati od kakega slavbenika (ker jih niti ni bilo), ampak so si sami postavili svoj dom po potrebah svoje družine in svojega kraja, po naravnih zahtevah časa. Rabili so za to material, ki jim ga je nudila domača okolica in so si pri tem pridobili večje ali manjše spretnosti in so si iz potrebe in koristi, ki

Odvetnik DR. JAKOB HODŽAR

v ljudno naznanja, da je otvoril pisarno v Celju v Matija Gubčevi ulici 2 (Zvezna ulica med Aleksandrovo in Cankarjevo c.)

žen'a kot jaz... Še nekaj moram povedati. Danes je lep dan za ras. A še lepši bo tedaj, ko zvonovi ne bodo več zvonili s Črne stene, temveč iz našega zvonika, ko bo med temi zidovi plaval vonj kadila in bo prišel naš Gospod v to hišo, ki smo mu jo sezidali, da bo bival med nami.

Možjeve oči so se sanjavo bleščale in ogenj svetega navdušenja je sijal z njegovega obraza, ko je izgovoril kratke, globokoobčutene besede. Vsi so zrl vani in pozneje so mnogi rekli, da Osojnik še nikdar ni bil tako lep. Tončka je bila danes kar ponosna na svojega bra'a, in Marta, deklica, ki ni mogla govoriti, je imela nepresnano solze v očeh. Zvečer so v vseh hišah v Zagorju govorili le o Osojniku. — Tam pri Osojnikovih pa se je odigral še majhen dogodek. Ko je prišel Marko s Tončko in z Marto domov, ga je čakala Križnarjeva Gela. Sprva je bila z Osojnikom zelo prijazna, nato pa bolj osorna. Končno je zahtevala, naj bi jo Marko spremil domov. Mirno in ljubeznivo je mladi mož izjavil, da je danes silno utrujen in da tudi zato ne more ustreči njeni prošnji, ker se ne spodobi, da bi jo spremljal ob takem času. Jezno je vsiala Križnarjeva hči in trmasto odšla.

Nekoliko pozneje je vprašala Marta z znamenji Tončka, kdo je bilo to dekle. Ko ji je Tončka pojasnila, da je to Markova nevesta in bodoča gospodinja v Osojnikovi hiši, se je Marta zelo ustrašila in rekla, da se ji Marko zelo smili, zakaj tuja deklica da ima hiravske oči in zloben, zelo zloben pogled. Od te ure dalje je gledala Marta Marka z bolešijo in globokim sočutjem.

VIII.

Minilo je dva dni po tej veselici, ko je prišel pozno zvečer Skobčev Jože k Osojnikovim in odpeljal Marka s seboj. Stopala sta po poljski poti, ne da bi

Jože odprl usta. Čez nekaj časa je prekinil Osojnik molk in rekel:

»Jože, zakaj so nisi v nedeljo nič prikazal? Bil je zelo vesel dan.«

»Veseli je in radost n zame, je zamrmral starce, »delati moram, dokler je čas. Veselje mi ne pristoja.«

»Jože, veselje pristoja vsakomur. Toda meni se vedno zdi, da nosiš težko breme na svoji duši. Odloži nekoliko, nove, izgovori se enkrat in ti bo laže.«

»Ljudje mi ne morejo pomagati. Ljubi Bog mi je že vzel pol bremena, in če bo hotel, mi bo vzel vsega... Toda pustimo to, nekaj ti moram povedati.«

»Starce je nekaj časa molčal, nato pa je rekel brez ovinkov:

»Moj brat, Martin, je bolan. Mislim, da bo umrl. Znamenja so tu.«

»Kako to? Ali se mu je kaj zgodilo? Kaj mu je?« je začudeno vprašal Marko.

»Ne vem, nisem zdravnik. — Toda ti moraš iti tja, Osojnik in govoriti s Katro. Sedaj ni več tako trda kot prej, bližnja smrt jo je omehčala.«

»Ako grem tja, moram vendar govoriti s tvojim bratom.«

»Bäh, moj brat nima nobene besede, ne v življenju, ne v smrti.«

»Kaj pa naj govorim z...«

»Ali ne razumeš? Radi denarja za cerkev moraš govoriti. — Neko gotovost moraš imeti, popolno gotovost! Okoliščine so se izpremenile, popolnoma izpremenile.«

»Kako to? Ali je denar izgubljen?«

»Osojnik, ne spravi me ob pamet s svojimi vprašanji. Poslušaj, kaj ti bom povedal... Zadnjič je prišel k moji svakinji Križnar ter jo kratkoma silil, naj naredi oporoko, seveda v korist Križnarjevega dekleta. Ukazovati si Katra ne pusti ničesar in če pri-

imenu »delavcu«. Večina so postali sovjetski uradniki. Drugi del komunističnih delavcev pa so opravila svoj delavski poklic, toda imajo pooblaščen položaj, ker so voditelji strokovnih in strankarskih organizacij. Tretji del predstavljajo pravi tjo proletarja, toda ti nimaio ne vpliva, ne zadostnih plač. Še mnogo manjše so plače zasebnih nameštencev (uradnikov). Ti predstavljajo najnižji proletarijat v Rusiji.

Katerih delavcev je največ brezposelnih. Statistika je pokazala, da je bilo koncem preteklega leta po vseh Združenih državah zelo veliko nezaposlenih ljudi. Med vsemi so bili najbolj prizadeti taki delavci, ki niso izvežani v nobeni stroki, ali pa da se nimajo dosti znanosti v svojem poklicu.

Ura kot hranilna skrinjica. Prav gotovo je, da se je treba tudi štedenja učiti in vaditi. Večina ljudi misli, da je treba začeti hraniti šele takrat, če ima kdo denarja »na debelo«, pri malem pa da se ne izplača. To je seveda zelo napačno mnenje, ker se tudi pri štedenju po malem daleč pride — od zrna do prgače, od vinarja do pa-

ata bili pri tem merodajni, tudi negovali svoj okus. Letnica nad vrati kmečkih domov govori zgodovino te hiše. Marsikatera slika na starih hišah pripoveduje o primitivni kmečki umetnosti. Način zgradbe pa nas, ako ga z mislijo ogledamo, povede nazaj v tisto dobo in nam govori o gospodarskih potrebah tedanjega časa.

Kmet se je oblačil nekaj v obleko, ki je odgovarjala kraju njegovega bivališča. V tej noši je bila razlika med mestom in deželo. Četudi ta obleka ni bila vseskozi kmečka iznajdba, ampak kos mestne noše, ki so jo kmetje privzeli, so si jo vendar kmetje prikrojili prav po svoje in jo tudi radi sami izdelovali. Prav zato pa so jo tudi hranili kot svojo last več stoletij.

O kmečki umetnosti govorimo pogosto. Pri tem ne mislimo, da bi bil kmet sam izdeloval slike in kipe, pač pa mislimo pri tem na samonikli okras kmečke hiše, pa tudi na lepo izdelovanje domačega in poljskega orodja, vse v domači hiši. Le pogledimo sklednike in žličnjake v starih kmečkih domovih! In lesene žlice, kuhalnice, kodunje, mernike, sevnice, stare lesene plugi! Vse to nam govori o kmečkem okusu tedanjega časa in kako so ga znali izraziti. Stare, častitljive skrinje in menterge lahko marsikaj povedo o preteklih časih.

Marsikdo sicer zdaj, v prosvitljeni dobi s pomilovanjem gleda na to »staro kramo«, ne pomisli pa, da vsa ta starina glasno govori o davni preteklosti, ki je bila vsa drugačna, kakor moderna sedanost. Ne pomisli tudi tega, kako slabo bi se mogla v tistih časih uveljaviti moderna sedanost, ko so bile takrat vse drugačne zahteve in

potrebe, ki bi jih še tako lepa moderna naprava sedanjega časa ne mogla zadovoljiti. Tiste zahteve tedanjih časov pač niso našle drugačne rešitve kot v pripomočkih tedanje dobe.

Res, da je v izdelkih tistih preteklih časov mnogo, če ne prav vse, kar v današnjih razmerah ni več uporabno, a resnica je vendar le, da prav tisti stari predmeti predstavljajo odlomke prve kmečke umetnosti, ki je bila za tisti čas res umetnost.

To in še marsikaj drugega pa nam je modernim ljudem dokaz, da ne stojimo morda šele pred začetki kakšne kmečke kulture, ampak da to kulturo že lahko nadaljujemo in razširjamo z vsemi novodobnimi modernimi pripomočki.

(Dalje prihodnjič.)

Kako sem ljubemu Gospodu Bogu podaril svoj nedeljski topič.

(Nemški napisal Peter Roseger.)

V cerkvi planinske vasi R. stoji levo od glavnega oltarja kip jezdec v skoro naravni velikosti. Jezdec na konju je nosen vojak s šlemom in perjanico in z brki, črnimi kot oglje. Pravkar je potegnil iz nožnice širok, bleščeč meč in razpolavlja z njim svoj plašč. Ob nogah vzpenjajočega se konja čepi beraška postava v samih cunjah.

Ko sem bil še tako majhen pritlikavec, da sem segal navadnemu človeku komaj do hlačnega žepa, me je mati rada pe-

ljala v cerkev. Blizu cerkve pa stoji neka Marijina kapelica, v kateri so ljudje dobili že mnogo milosti, in v tej kapeli je moja mati rada molila. Ko že ni bilo nobenega človeka več v kapelici in je iz zvonika že donelo zvonjenje za poldne v vročo poletno nedeljo, je mati še vedno klečala v klopi in tožila Mariji svoje težave: »Ljuba Gospe! je sedela v oltarju, položila roke v naročje in ni gnala ne z glavo, ne z očmi in ne z rokami. In tako je mogla mati naravnost povedati, kaj hoče.

Jaz sem bil rajši v veliki cerkvi in sem ogledoval lepega jezdec.

Nekoč sva šla domov in mati me je peljala za roko. In jaz sem moral vedno napraviti tri korake, medtem ko je ona enega. Tedaj sem obrnil svojo malo glavo k njej, ji pogledal v dobrohotni obraz in vprašal: »Zakaj pa stoji jezdec vedno gori na steni, zakaj ne pojezdi kar skozi okno na cesto?«

Mati je odgovorila: »Ker ti tako otroče vprašuješ in ker je samo slika, slika svetega Martina, ki je bil vojak in zelo dobrotljiv in pobožen, mož in je zdaj v nebesih.«

»Ali je tudi konj v nebesih?« sem vprašal.

»Počakaj, da prideva do kakega pravega prostora, kjer bova mogla počivati. Tam ti bom povedala kaj o svetem Martinu,« je rekla mati in me peljala dalje, jaz sem pa poskakoval ob njej. Težko sem že čakal, da bi obstala, in vedno naprej in naprej sem klical: »Mati, tu je pripraven prostor!«

Sele ko sva prišla v senčnat gozd, kjer je ležal raven, z mahom obrastel kamen,

22

late. Treba je le, da se človek na štedenje navadi. V ta namen je uvedla mestna hranilnica v Darmstadtu na Nemškem imenitno sredstvo: svojim vlagateljem oddaja ure, ki gredo le tedaj, ako se vrže vanje, kadar se iztečejo, novce. Kdor tedaj noče, da bi postala ura zanj brez vsake vrednosti, jo mora krmiti z denarjem, to se pravi — mora štediti.

Kja je še Bolgarija. Okrožni zdravstveni urad v Varni na Bolgarskem je izvršil preiskavo na tamkajšnjih osnovnih šolah, ki jih obiskuje 10.527 otrok, in dobral neverjetno pomanjkanje in zanemarjenost, dasi je Varna najživahnije obmorsko pristanišče. — 2345 otrok je imelo umazano perilo; dnevno se umiva samo 885, koplje se vsako soboto 7378, spi v dnevni obleki 7620 otrok. Ni čuda, da se je zabeležilo 475 slučajev kožnih bolezni. Pretežna večina — 6020 otrok zajtrkuje in obeda le kos kruha. Ostali jedo zraven sadje, papriko, maslo, mleko, r.kmež, dočim je meso skoro neznan. 953 otrok sploh nima zajtrka in 242 jih je brez vsakega obeda.

deja dva trda kamenja skupaj, se dela ogenj. In tu se ni samo bliskalo, temveč je celo grmelo. In končno je rekla Katra, da bo naredila oporoko, toda Križnarjeva ne bo dobila niti gumba, temveč bo zapisala vse svoje premoženje cerkvi. In res, prihodnji dan je vlekla močnega brača k sodniji in tam so nekaj zapisali. — Kaj so storili, želimog niti niti zvedeti. Martin bi mi rad zaural, toda ... je prehitro prišla in mu prepovedala govoriti. In sedaj ga ne pusti več samega.

»Ako je stvar zapisana, potem ni izgubljena in zato ni treba, da bi nadlegovali ubogega bolnika.«

»Z Martinom nimamo nič opraviti, temveč s Katro. — Kaj je zapisano, to je še vprašanje, mi pa moramo imeti gotovost. In meni se zdi, da moraš predvsem ti skrbeti za gotovost, ker si dal največ tisočakov za zidanje in zastavil svoje posestvo.«

»Kaj praviš?« je vzkipeł Marko; »ti pač ne boš verjel vsaki čenči.«

»Osojnik, star lisjak sem in imam dober nos; natančno vem, kako stoji tvoje stvari in me ne boš preslepil.«

»In ako sem zastavil svoje posestvo,« je pripomnil Marko, »saj imam kritje v cerkvenem fondu; natančno si zapišem, koliko sem izdal.«

»Hahah, cerkveni fond! Tu se zopet vidi, kakšen velik otrok si ti. Na cerkveni fond ti ne bo posodil noben človek niti vinarja, ker ni nič notri; in na tak nič izdaš take vsote denarja.«

»Tako velikih vsot tudi nisem izdal, in božji blagoslov mi bo dvakrat poplačal.«

»Božji blagoslov že priznam; toda kot voditelj tega podjetja moraš računati s trdnimi številkami.«

»Računaj ti s trdnimi številkami, če ... Oh, kaj, denar, denar smo potrebovali in sicer nujno potrebovali. In v sili zagradi človek tam, kjer je naj-

bliže. — Sicer pa mora oni, ki zahteva od drugih žrtev, sam dati dober zgled.«

»Dober zgled si že zdavnaj dal. Že takoj od začetka si storil več, kot je bila tvoja dolžnost. Tudi drugi imajo dolžnosti in mogoče še večje kot ti. Zakaj stavljaš radi drugih v nevarnost hišo in posestvo?«

»O tem ni govora, da bi bila hiša in posestvo v nevarnosti! Nekaj tisočakov naše imetje že prenese. In ko bo zgradba enkrat pod streho, se bo stekal denar od vseh strani.«

»Hahah, denar od vseh strani! Niti vinarja ne smeš pričakovati, dokler ne poveš resnice. Ljudje mislijo, da poseduješ skriti denarni vir, ki je neizčrpen. Odpreti moraš usta in povedati: »Toliko in toliko sem jaz doprinesel, sedaj pa storite še vi svoje! Potem se bodo mogoče tudi drugi zavedli svoje dolžnosti.«

»Tega pa ne! Sramotno bi bilo zame, da bi se tako razbobnal.«

»Tako? Ti hočeš dati ljudem dober zgled? Lep zgled, za katerega nihče ne ve!«

»Se bodo že spametovali.«

»Preslepi so, in ti storiš vse, da bi jih še bolj oslepil. Osojnik, pazi, kaj ti rečem. Če ne boš ti sam povedal ljudem resnice, bom storil to jaz zate in vsej vasi pojasnil, kako stvar stoji.«

»Jože, tega ne boš storil na noben način!« se je razburil mladi mož; to je nečastno, da bi izblebetal zaupne skrivnosti.«

»Ničesar mi nisi zaupal, česar ne bi že zdavnaj spoznal s svojim zdravim razumom. Vztrajam pri svoji besedi: Pojdi takoj k moji svakinji, povej ji vso resnico in si zagotovi denar, ali pa bodo jutri ob tem času v vseh hišah tja do Vrbovca vedli za tvojo stvar — torej, kar ti je ljubše.«

je rekla, da bo tu dobro počiti, in sva se usedla. Mati si je tesneje podvezala rulo na glavi in ni nič rekla, kot da je pozabila, kaj je obljubila. Vedno in vedno sem gledal na njene ustnice, nato pa sem zopet kugal tja med drevesa in nekajkratov se mi je zdelo, da vidim skozi drevje jezdit onega lepega jezdec.

»Da, gotovo, moj mali,« je začela nenadoma mati, »vedno moramo ubogim pomagati radi Boga. Toda takih gospodov, kot je bil Martin, dandanašnji malo jezdi okrog po svetu. — Da piha v pozni jeseni preko goličave, kjer paseš naše ovce, ledenomrzli veter, to pač veš, saj so ti lani radi njega zelo ozeble ročice. Glej, čisto taka je bila tudi goličava, preko katere je nekoč v jeseni pozno zvečer jezdit jezdec Martin. Tla se zmrzla in trda kot kamen in zazvene, kadar udari ob nje konjevo kopito. Snežni kosmiči plešejo okoli, niti eden ne izgine. Že hoče nastopiti noč, konj dirja čez goličavo in jezdec se tesneje zavije v plašč, tako tesno, kolikor se sploh more. In ko tako jezdi, opazi nenadoma nekega možiča-berača, ki čepi na kamnu; ima na sebi samo strgan jopič, se trese od mraza in gleda z začudenim očesom ponosnega konja. No, in ko to jezdec vidi, ustavi žival in zakliče beraču: »Toda, ljubi ubogi mož, kaj naj ti dam? Zlata in srebra nimam, meča pa ti ne boš znal rabiti. Kako naj ti pomagam?« — Tedaj je nagnil berač belo glavo na polgole prsi in zavzdihnil. Jezdec pa potegne meč, potegne svoj plašč z ramen in ga prečrta po sredi na dvoje. En del obleke spusti na tla k ubogemu trepetajočemu starčku: »Vzemi za ljube, trpeči brat!« — Drugi

del plašča ovije, kolikor more, okoli sebe in odjezdi.

Tako je pripovedovala moja mati in pri tem s svojim ledenomrzlim jesenskim večerom — v povesti — spremenila lepi poletni dan v tako mrzlega, da sem se privil tesno na njene prsi.

»Pa še ni čisto konec, moj mali,« je nadaljevala mati. »Četudi sedaj veš, kaj pomeni v cerkvi jezdec z beračem, pa še ne veš, kaj se je še potem zgodilo. Ko je po tem spal ponoči jezdec na svojem trdem ležišču, pride isti berač z goličave k njegovi postelji, mu smehljač se pokaže oni del plašča, mu pokaže na rokah rane od žebeljev in pokaže svoj obraz, ki pa ni več star in poln bolečin, ampak sije kot sonce. Oni berač na goličavi je bil ljubi Gospod Bog sam. — Tako, mali, in sedaj bova šla naprej.«

Tedaj sva se dvignila in šla po gozdu navkreber.

Preden sva prišla domov, sta naju srečala dva berača; vsakemu sem pogledal natančno v obraz; mislil sem, da pač lahko tiči v kakem ljubi Bog.

Bilo je proti večeru istega dne. Svojo nedeljsko obleko sem radi varčnega očeta moral že sleči in sem tekal in skakal okoli spet v mnogobarvnih hlačah, imel pa na sebi samo še jopič, siv in še čisto nov, ki ga nisem hotel odločiti in sem si ga izprosil še za ostali dan do večera. Mati je opravljala zopet že dolgo časa hišna opravila. Takrat sem tekel na goličavo, kjer se pasejo ovce. Moral sem jih spraviti domov v hlev. Med ovčami je bilo tudi belo jagnje, moja last.

Ko pa sem poskakoval tako sem ter tja, metal kamenje in s tem hotel zadeti zlate večerne oblake, zagledam nenadoma, da tam ob skali čepi neki stari, beloglavi in slabo oblečeni mož. Obstal sem preplašen, nisem si upal storiti nobenega koraka in sem si mislil: »Da, to je pa čisto gotovo ljubi Bogec.«

Trepetal sem od strahu in veselja, ni sem vedel, kaj naj storim.

Če je to ljubi Bogec, da, potem mu mora kdo kaj darovati. Če bi jaz zdaj tekel domov, da bi prišla mati, pogledala in mi povedala, če imam prav, bi mi medtem mogoče celo ušel in to bi bila vendar sramota. Mislim, da je gotovo on, skoro prav tak je, kot ga je videl jezdec Martin.

Splazil sem se nekaj korakov nazaj in začel trgati svoj sivi jopič. Ni šlo lahko. Pokrival je sirovo plateno srajco in bil zelo močan in trden. Zato sem se umaknil nazaj, ker sem hotel, da ne sliši mojega sopihanja. Mislim sem, da me berač ne sme prej opaziti.

Imel sem rumen, še čisto nov in dobro nabrušen pipec. Tega sem vzel iz žepa, jopič pa sem stisnil med kolena in začel trgati na dvoje.

Bilo je kmalu končano. Splazil sem se k beraču, ki je menda malo dremal in mu položil njegov del mojega jopiča na glavo. — »Vzemi za ljube, trpeči brat!« To sem mu rekel molče v mislih. Nato sem vzel svoj del jopiča pod pazduho, še trenutek opazoval proti ljubemu Bogu in odgnal ovce s paze.

Ponoči bo prišel, sem si mislil, če in mati ga bosta videla in, če bo hotel ostati

»Toda sedaj, ko leži Martin bolan, je najbolj primeren čas nadlegovati Katro z donarnimi zadetvami.«

»Nasprotno, baš sedaj je primerno. Predno ljudje umrjejo, morajo urediti svoje posvetne zadeve.«

»Sel bom tja ter obiskal Martina,« je napol pristal Osojnik.

Uro pozneje sta bila oba gori v Jesonovčevi hiši. Ko je stopil Marko k Martinovi postelji, je takoj spoznal, da je stvar ne varna. Martina je z vso silo napadla stara srčna bolezen, in neprestani krči so ga tako oslabil, da skoraj ni mogel več govoriti. Katra, njegova žena, je bila vsa iz sebe. Kakor brez uma je hodila po hiši, se jezila in zmerjala posle, se nato zgrudila ob bolnikovi postelji in s svojim stokanjem še poslabšala možovo stanje. Eaš sedaj je držala bolnikovo desnico v svojih mesnatih rokah in vpila:

»Martin, umreti mi ne smeš! Slišiš? Tega mi ne smeš storiti. Naj raje jaz umrem pred teboj. — Bodi tiho, Martin, ne govori! Ne valjaj se tako po postelji, se boš pretegnil... Kolikokrat sem ti rekla, da se moraš paziti. Toda ne in ne, vse govorjenje je bilo zaman! Sedaj pa imaš; vidiš, tako je, ako človek ne uboga in dela vse po svoji glavi. Sebe in mene boš spravil pod zemljo... Martin, Martin, povej mi, ali ti je kaj boljše? Kaj ne, da ti ni več tako slabo kot zjutraj, kaj ne?«

Skoraj nerad je prekinil Osojnik jadikovanje razburjene žene, ter vprašal:

»Ali ste bolnika že prevideli? Ali je prejel svete zakramente?«

»Za božjo voljo, prevideti!« je zastokala žena, »saj ni še tako slab? Za to je še čas. Saj ne bo umrl. — Zdravnik je rekel, da ni nevarnosti.«

»Katra, življenje in smrt leži v božjih rokah,« je resno rekel Marko; »bolje je, da se pusti človek pre-

zgodaj prevideti, kot prepozno, in radi zakramentov ni še nihče umrl.«

Nato je stopil k bolniku in tiho vprašal:

»Martin, ali naj grem po gospoda?«

Bolnik je slabotno prikimal in proseče pogledal mlademu možu v oči. Naglo je zagrabil Marko svoj klobuk, planil skozi vrata in tekel, kolikor so ga nesle noge v župnišče v Podgorje. Katra pa je začela znova stokati in jokati; tedaj je stopil k njej Jože, ki je dosedaj molče stal poleg postelje, jo prijel za roke in rekel:

»Svakinja, tako razburjena si, da Martinu škoduješ. Pusti, naj bo pri njem Franeka, dekla. Večkrat je že bila pri bolnikih kot ti in se lahko zaneses nanjo. — Midva se morava nekaj pogovoriti, pojdi z menoj v kuhinjo.«

Krenko jo je prijel, a ona se mu je hotela iztrgati. Vendar je ni izpustil, temveč potegnil s seboj iz sobe. Zunaj se je zgrudila žena na klop in začela obupno jokati. Jože jo je nekaj časa gledal, nato pa ji je zaklical s stroгим glasom:

»Katra, ne pregreši se; od našega Gospoda Boga ne boš nič izsilila, temveč prej izprosila! Od njega je vse odvisno.«

»Za božjo voljo, kaj pa naj storim, svak?« je stokala žena.

»Predvsem ne smeš tako divjati, ampak se moraš vdati v božjo voljo. In potem moraš končno urediti svoje zadeve z Bogom. — Ti veš, da je tvoj oče nekoč obljubil, da bo nekaj več storil za cerkev z Zagorju! tudi ti si že večkrat obljubila nekaj denarja, a gotovosti ni še nobene.«

Kje napiše največ kave? Človek bi dejal, da so največji kavovirji Turki in Arabci. Tega pa ni tako, marveč splošno največ kave seveda pridelajo — Švedi in Danci. Kjer odpade letno po 7 kč kave na vsakega prebivalca. Takoj za tem pridejo Združene države, kjer so se oklenili kave posebno od časa, ko so uveljavili prepoved alkoholnih pijač; lani je zrasla poraba kave po 6 kg na vsako glavo. V Franciji porabijo po 3,9 kg, v Švici po 3,4 kg in v Nemčiji po 2 kg na glavo in leto. Na Angleškem tekuje s kavo čaj, tako da odpade letno na vsakega prebivalca samo 1 funt kave.

»Odkritosrčnost.« Stara ženica je obiskala svojega bolnega brata v bolnišnici: »Francja mi je pisala,« mu je pričela praviti, »pa piše, da ji je zelo žal, ker te ne more obiskati. H pogrebu, pravi, bo pa že prišla.«

Pobožna želja. - Grozovit požar je vpepel ponoči skoro pol vsi cerkev in šolo pustil na nepoškodovano. Jaka, ki ne gre rad v šolo, opetovano vpraša: »Ali šola še ne gori?«

Naročajte „Domoljuba“!

pri nas, mu bomo takoj pripravili zadnjo kamrico in oltar.

Ležal sem v zibki poleg očeta in matere in nisem mogel spati. Noč je potekla in onega, na katerega sem mislil, ni bilo.

Zjutraj zgodaj pa, ko je hišni petelin s kikirikanjem spravil iz ležišča hlapce in dekile in se je zunaj na dvorišču že začelo nov delo, je prišel neki star mož k očetu — rekli so mu »gobar Vid« —. Prinesel mu je podarjeni kos mojega jopiča in pripovedoval, da sem sinoči raztrgal svoj jopič iz same razposajenosti in vrgel en del njemu na glavo, ko je pravkar malo počival na goličavi, ker se je utrudil, ko je iskal gob.

Po teh besedah se je oče prav polahko priplazil k moji postelji, roko je pa držal za hrbtom: »No, povej mi, dečko, kje pa imaš svoj novi nedeljski jopič?«

Roka za hrbtom se mi je zdela že takoj v početku sumljiva in zdaj se mi je obraz takoj razlemlil v jok in v ioku sem zaklical: »Pa, oče, mislil sem, da sem ga dal ljubemu Bogu.«

»Strela božja, dečko, ampak si ti napol norec!« je vpil oče, »za svet si pa res preneumen.«

Takoj ko se je pokazala roka, ki je vihtela brezovko, sem dvignil velik vik in krik. Takoj je priletela mati. Le redko se je vmešavala vmes, kadar me je oče sodil, danes ga je pa prijevala za roko in rekla: »Jopič spet lahko sešijemo, stari. Pojdi z menoj, moram ti nekaj povedati.«

Odšla sta oba v kuhinjo. Mislim, da sta tam govorila o pripovedki o Martinu. Po kratkem času sta prišla spet v izbo. Oče je rekel s skoro zamolklim glasom: »Kar tiho bodi. Nič se ti ne bo zgodilo.«

In mati mi je zašepetala: »Je že prav, če ti hotel dati jopič ljubemu Bogu, a boljše je, če ga damo ubogemu Mihetovemu fantu. V vsakem revežu se skriva ljubi Bog. Glej, sveti Martin je tudi že to vedel. Tako, in sedaj, moj mali, poskoči iz postelje in smukni v hlačice. Oče še ni daleč z brezovko!«

Za rejo slabotne in shušane živine ter okrepljenije breje in posebno mlade živine je potrebno in edino uspešno

»Težakovo olje za živino«
ki se dobi pri: M. Težaku, Zagreb, Gunduličeva 13.

Meh za smeh.

Na slabšem. Služkinja: »Odpovedujem službo. Z vašo soprogo ni mogoče shajati.« — Mož: »Vi ste srečni, da lahko greste. Jaz pa moram ostati!«

Neodločni snubač: Oče: »Ali ste se že odločili, vzeti mojo starejšo hčerko, ki bo imela sto tisoč dinarjev dote?« — Snubač: »Samo na pol.« — Oče: »Kako to?« — Snubač: »Za sto tisoč dinarjev sem se že odločil, za hčer pa še ne...«

Bo že perabila. »Ali boste kupili iztepač za obleke?« — »Ne, nimam preprog.« — »Nič ne stri — saj imate moža!«

Preveč. »Prav nikamor več ne grem z Janezom. On je prehitel.« — »Kje sta bila, da se ti je tako zameril?« — Povabil sem ga k »Figabirtu« na liter vina, pa je bil tako hiter, da je sam vse spil.«

Avtomobilska nesreča. Policaj (gospodični, ki jo je povozil avtomobil): »Ali veste za številko avtomobila?« — »Ne.« — »Pa vsaj opišite, kakšen je bil avtomobil?« — »Tudi ne morem. Samo to vem, da je v njem sedela dama, ki je imela obleko iz crepe do China, prsa vezena z narodnimi motivi, flor negavice, svetle lase, klobuček s trakom, ustnice rahlo nabarvane, lice napudrano...«

Moderno mučeništvo. »Gospodična Milka veliko trpi radi svoje vere.« — »Radi vere?« — »Ker veruje, da ji je mogoče nositi čevlje št. 26 namesto št. 40!«

AJDOVA MOKA DIN 5.—
garantirano pristna od 25 kg naprej pošilja Pavel SEDEJ, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

D k eta, ženske in moški

cenijo dobri učinek že 2 let preizkušenih proizvodov: Fellerjev, Eisa-pomada za obraz ter zaščito kože, za negovanje obraza vratu in rok proti solutnim pegam sojedoem itd. nadalje Fellerjeva Eisa-pomada za rest las, za kožo na glavi, proti prhljaju, izpadanju las itd. — 2 lončka ene ali en lonček od obeh pomad tranko po pošti pri vnaprejšnjem 40 Din pri lekarnarju FELLER, STUBICA DONJA, Eisa trg 16. Hrvatska. Ako se pošlje 48 Din vnaprej se priloži še eno Fellerjevo n ilo zdravlja in lepote »Eisa«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali ščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe

Kupim različne hlode

jesenove hrastove, češnjeve, orehove, jel-eve in smrekove. I. Repše, Ljubljana, Dvorni trg 1

Prodajam hiši s hlevom

vrhom. Vse v dobrem stanju. Cena Din 15.000 Anton Berec. Podkuže št 47, pošta Mojstrana.

Vajenca za krojaško

obrt sprejme takoj Josip Švegeč, krojač, Ljubno št. 28, p. Podnart

Dva vajenca z vso

oskrbo v hiši sprejme takoj Josip Adam 18, vrvarna v Domalah.

Cepilene trte

različnih vrst na podlagi Göthe št. 9 in Rip. Portali, prodaja trtnica F. Zelenko Juršinci, Ptui.

Prodajalce posnemal-

nikov išče velika švedska tovarna v vsakem kraju proti dobri plači. Naslove »prejema TEHNA družba, Ljubljana, Mestni trg 25

Drva bukova

samo cepljena, nepol suha, približno dva vagona p. od. maslov v upravi Domoljuba št. 1144

Dekle

pošteno, okrog 16 let staro, sprejemam k otrokoma in kuhinjskemu delu. Frančiška Prusnik, Kamnik

Cevjarski vajenec

se sprejme Prednost imajo oni, ki so se že učili cevjarstva Neslov v upravi Domoljuba pod št. 1034.

Bukova drva

kupim. Po udbe na upravo lista p. d. »Saha 840«.

Sprejem vajenca

za Fe-ljarsko obrt. — J. Jeraj, Dobruša 5, p. Vodice.

Vajenca sprejemam ta-

ko. Hrana in stanovanje v hiši Jos. Kunčič, mizar, mojster Podgora št. 6, p. št. Vid nad Ljubljano.

Sorodnikom, znancem in prijateljem naznanjamo, da je naš sin, oziar. brat,
JOHN URBAS
umrl v Brooklynu dne 19. decembra 1928.
Ročbna Urbas, Sr. Jerie pri Domalah

SELJACKA ISPOMOČ GUDURICA

(Banat) rabi večjo množino

koja za vinograde

iz mecesna ali smreke, okrogli ali rezani les. Poudbe na ravnateljstvo. Člani zadruge imajo v zalogi nad 10.000 hl

belega in rdečega vina

Cene in vzorce dopošlje vodstvo.
SELJACKA ISPOMOČ GUDURICA — BANAT.

Francoska linija - French Line

Cie. G. e. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado.

Havre — Newyork samo 5 1/2 dni čez morje.

V Južno Ameriko Argentine, Chile, Uruguay

vsak teden iz Havre Bordeaux in Mar-tilje Cie Chargeur Réunis, Sud-Atlantique. Transports Maritimes. Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vas pojasnila daje brezplačno zastopnik
IVAN KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35

PROMINUL

nadomestna koncentrirana

tečna hrana za perutnino

Poveča produkcijo jajc — Ohrani zdravo perutnino
Povišuje dobiček — Prospekti brezplačno

Zastopnik: Perutninarstvo M. Golob,
Lešna br. 2 — p. Vrhnika — Slovenija

Veliki ilustrovani CENIK
dobite zasvoj. Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL IN HEROLD
tovarna glasbil gramofonov in harmonik

R. Langer, MARIJAN Štev. 107-B
Violine od Din 35 — Ročne harmonike od Din 45 —
Tamburice od Din 35 —, gramofon. od Din 345 — dalje.

je rekla, da bo tu dobro počiti, in sva se usedla. Mati si je tesneje podvezala ruto na glavi in ni nič rekla, kot da je pozabila, kaj je obljubila. Vedno in vedno sem gledal na njene ustnice, nato pa sem zopet kukal tja med drevesa in nekajkratov se mi je zdelo, da vidim skozi drevje jezdit onega lepega jezdeca.

»Da, gotovo, moj mali,« je začela nenadoma mati, »vedno moramo ubogim pomagati radi Boga. Toda takih gospodov, kot je bil Martin, dandanašnji malo jezdi okrog po svetu. — Da piha v pozni jeseni preko goličave, kjer paseš naše ovce, ledenomrzli veter, to pač veš, saj so ti lani radi njega zelo ozele ročice. Glej, čisto tako je bila tudi goličava, preko katere je nekoč v jeseni pozno zvečer jezdit jezdec Martin. Tla se zmrzla in trda kot kamen in zavzelo, kadar udari ob nje konjevo kopito. Snežni kosmiči plešejo okoli, niti eden ne izgine. Že hoče nastopiti noč, konj dirja čez goličavo in jezdec se tesneje zavije v plašč, tako tesno, kolikor se sploh more. In ko tako jezdi, opazi nenadoma nekega možiča, berača, ki čepi na kamnu; ima na sebi samo strgan jopič, se trese od mraza in gleda z žalostnim očesom ponosnega konja. No, in ko to jezdec vidi, ustavi žival in zakliče beraču: »Toda, ljubi ubogi mož, kaj naj ti dam? Zlata in srebra nimam, meča pa ti ne boš znal rabiti. Kako naj ti pomagam?« — Tedaj je nagnil berač belo glavo na polgole prsi in zavzdihnil. Jezdec pa potegne meč, potegne svoj plašč z ramen in ga preče ne sredi na dvoje. En del obleke spusti na tla k ubogemu trepetajočemu starčku: »Vzemi za ljubo, trpeči brat!« — Drugi

del plašča ovije, kolikor more, okoli sebe in odjezdí.

Tako je pripovedovala moja mati in pri tem s svojim ledenomrzlim jesenskim večerom — v povesti — spremenila lepi poletni dan v tako mrzlega, da sem se privil tesno na njene prsi.

»Pa še ni čisto konec, moj mali,« je nadaljevala mati. »Četudi sedaj veš, kaj pomeni v cerkvi jezdec z beračem, pa še ne veš, kaj se je še potem zgodilo. Ko je po tem spal ponoči jezdec na svojem trdem ležišču, pride isti berač z goličave k njegovi postelji, mu smehljačaje se pokaže oni del plašča, mu pokaže na rokah rane od žebeljev in pokaže svoj obraz, ki pa ni več star in poln bolečin, ampak sije kot sonce. Oni berač na goličavi je bil ljubi Gospod Bog sam. — Tako, mali, in sedaj bova šla naprej.«

Tedaj sva se dvignila in šla po gozdu navkreber.

Preden sva prišla domov, sta naju srečala dva berača; vsakemu sem pogledal natančno v obraz; mislil sem, da pač lahko tiči v kakem ljubi Bog.

Bilo je proti večeru istega dne. Svojo nedeljsko obleko sem radi varnega očeta moral že sleči in sem tekal in skakal okoli spet v mnogobarvnih hlačah, imel pa na sebi samo še jopič, siv in še čisto nov, ki ga nisem hotel odložiti in sem si ga izprosil še za ostali dan do večera. Mati je opravljala zopet že dolgo časa hišna opravila. Takrat sem tekel na goličavo, kjer se pasejo ovce. Moral sem jih spraviti domov v hlev. Med ovciami je bilo tudi belo jagnje, moja last.

Ko pa sem poskakoval tako sem ter tja, metal kamenje in s tem hotel zadeti zlate večerne oblake, zagledam nenadoma, da tam ob skali čepi neki stari, beloglavi in slabo oblečeni mož. Obstal sem preplašen, nisem si upal storiti nobenega koraka in sem si mislil: »Da, to je pa čisto gotovo ljubi Bogec.«

Trepetal sem od strahu in veselja, nisem vedel, kaj naj storim.

Če je to ljubi Bogec, da, potem mu mora kdo kaj darovati. Če bi jaz zdaj tekel domov, da bi prišla mati, pogledala in mi povedala, če imam prav, bi mi medtem mogoče celo ušel in to bi bila vendar sramota. Mislim, da je gotovo on, skoro prav tak je, kot ga je videl jezdec Martin.

Spelzil sem se nekaj korakov nazaj in začel trgati svoj sivi jopič. Ni šlo lahko. Pokrival je sirovo platneno srajco in bil zelo močan in trden. Zato sem se umaknil nazaj, ker sem hotel, da ne sliši mojega sopihanja. Mislil sem, da me berač ne sme prej opaziti.

Imel sem rumen, še čisto nov in dobro nabrušen pipec. Tega sem vzel iz žepa, jopič pa sem stisnil med kolena in začel trgati na dvoje.

Bilo je kmalu končano. Spelzil sem se k beraču, ki je menda malo dremal in mu položil njegov del mojega jopiča na glavo. — »Vzemi za ljubo, trpeči brat!« To sem mu rekel molče v mislih. Nato sem vzel svoj del jopiča pod pazduho, še trenutek opazoval proti ljubemu Bogu in odgnal ovce s paše.

Ponoči bo prišel, sem si mislil, oče in mati ga bosta videla in, če bo hotel ostati

»Toda sedaj, ko leži Martin bolan, je najbolj neprimeren čas nadlegovati Katro z denarnimi zadevami.«

»Nasprotno, baš sedaj je primerno. Predno ljudje umrjejo, morajo urediti svoje posvetne zadeve.«

»Šel bom tja ter obiskal Martina,« je napol pristal Osojnik.

Uro pozneje sta bila oba gori v Jesonovčevi hiši. Ko je stopil Marko k Martinovi postelji, je takoj spoznal, da je stvar ne varna. Martina je z vso silo napadla stara srčna bolezen, in neprestani krči so ga tako oslabili, da skoraj ni mogel več govoriti. Katra, njegova žena, je bila vsa iz sebe. Kakor brez uma je hodila po hiši, se jezila in zmerjala posle, se nato zgrudila ob bolnikovi postelji in s svojim stokanjem še poslabšala možovo stanje. Paš sedaj je držala bolnikovo desnico v svojih mesnatih rokah in vpila:

»Martin, umreti mi ne smeš! Slišiš? Tega mi ne smeš storiti. Naj raje jaz umrem pred teboj. — Bodi tiho, Martin, ne govori! Ne valjaj se tako po postelji, se boš pretegnil... Kolikokrat sem ti rekla, da se moraš paziti. Toda ne in ne, vse govorjenje je bilo zaman! Sedaj pa imaš; vidiš, tako je, ako človek ne uboga in dela vse po svoji glavi. Sebe in mene boš spravil pod zemljo... Martin, Martin, povej mi, ali ti je kaj boljše? Kaj ne, da ti ni več tako slabo kot zjutraj, kaj ne?«

Skoraj nerad je prekinil Osojnik jadikovanje razburjene žene, ter vprašal:

»Ali ste bolnika že prevideli? Ali je prejel svete zakramente?«

»Za božjo voljo, prevideti!« je zastokala žena, »saj ni še tako slab? Za to je še čas. Saj ne bo umrl. — Zdravnik je rekel, da ni nevarnosti.«

»Katra, življenje in smrt leži v božjih rokah,« je resno rekel Marko; »bolje je, da se pusti človek pre-

zgodaj prevideti, kot prepozno, in radi zakramentov ni še nihče umrl.«

Nato je stopil k bolniku in tiho vprašal:

»Martin, ali naj grem po gospoda?«

Bolnik je slabotno prikimal in proseče pogledal mlademu možu v oči. Naglo je zagrabil Marko svoj klobuk, planil skozi vrata in tekel, kolikor so ga nesle noge v župnišče v Podgorje. Katra pa je začela znova stokati in jokati; tedaj je stopil k njej Jože, ki je dosedaj molče stal poleg postelje, jo prijel za roke in rekel:

»Svakinja, tako razburjena si, da Martinu škoduješ. Pusti, naj bo pri njem Franeka, dokla. Večkrat je že bila pri bolnikih kot ti in se lahko zaneseš nanjo. — Midva se morava nekaj pogovoriti, pojdi z menoj v kuhinjo.«

Krenko jo je prijel, a ona se mu je hotela iztrgati. Vendar jo ni izpustil, temveč potegnil s seboj iz sohe. Zunaj se je zgrudila žena na klop in začela obupno jokati. Jože jo je nekaj časa gledal, nato pa ji je zaklical s stroгим glasom:

»Katra, ne pregreši se; od našega Gospoda Boga ne boš nič izsilila, temveč prej izprosila! Od njega je vse odvisno.«

»Za božjo voljo, kaj pa naj storim, svak?« je stokala žena.

»Predvsem ne smeš tako divjati, ampak se moraš vdati v božjo voljo. In potem moraš končno urediti svoje zadeve z Bogom. — Ti veš, da je tvoj oče nekoč obljubil, da bo nekaj več storil za cerkev v Zagorju! tudi ti si že večkrat obljubila nekaj denarja, a gotovosti ni še nobene.«

Kje napišejo največ kave? Človek bi dejal, da so največji kavovivci Turki in Arabci. Temu pa ni tako, marveč spijo največ kave sovorni narodi — Švedi in Danci, kjer odpade letno po 7 kg kave na vsakega prebivalca. Takoj za temi pridejo Združene države, kjer so se oklenili kave posebno od časa, ko so uveljavili prepoved alkoholnih pijač; lani je znašala poraba kave po 6 kg na vsako glavo. V Franciji porabijo po 3,9 kg, v Švici po 3,4 kg in v Nemčiji po 2 kg na glavo in leto. Na Angleškem tekmuje s kavo čaj, tako da odpade letno na vsakega prebivalca samo 1 funt kave.

»Odkritosrčnost.« - Stara ženica je obiskala svojega bolnega brata v bolnišnici: »Franca mi je pisala,« mu je pričela praviti, »pa piše, da ji je zelo žal, ker te ne more obiskati. H pogrebu, pravi, bo pa že prišla.«

Pobožna želja. - Grozovit požar je vpepelil ponoči skoro pol vasi, cerkev in šolo pustil pa nepoškodovano. Jaka, ki ne gre rad v šolo, opetovano vpraša: »Ali šola še ne gori?«

Naročajte „Domoljuba“!

pri nas, mu bomo takoj pripravili zadnjo kamrico in oltar.

Ležal sem v zibki poleg očeta in matere in nisem mogel spati. Noč je potekla in onega, na katerega sem mislil, ni bilo.

Zjutraj zgodaj pa, ko je hišni petelin s kikirikanjem spravil iz ležišč hlapce in dekline in se je zunaj na dvorišču že začelo novo delo, je prišel neki star mož k očetu — rekli so mu »gobar Vid« —. Prinesel mu je podarjeni kos mojega jopiča in pripovedoval, da sem sinoči raztrgal svoj jopič iz same razposajenosti in vrgel en del njemu na glavo, ko je pravkar malo počival na goličavi, ker se je utrudil, ko je iskal gub.

Po teh besedah se je oče prav polahko priplazil k moji postelji, roko je pa držal za hrbtom: »No, povej mi, dečko, kje pa imaš svoj novi nedeljski jopič?«

Roka za hrbtom se mi je zdela že takoj v početku sumljiva in zdaj se mi je obraz takoj razlegel v lok in v loku sem zaklical: »Pa, oče, mislil sem, da sem ga dal ljubemu Bogu.«

»Strela božja, dečko, ampak si ti napolnec!« je vpil oče, »za svet si pa res preneumen.«

Takoj ko se je pokazala roka, ki je vihnila brezovko, sem dvignil velik vik in krič. Takoj je priletela mati. Le redko se je vmešavala vmes. Kadar me je oče sodil, danes ga je pa prišla za roko in rekla: »Jopič spet lahko sešijemo, stari. Pojdi z menoj. Moram ti nekaj povedati.«

Odšla sta oba v kuhinjo. Mislim, da sta tam govorila o pripovedki o Martinu. Po kratkem času sta prišla spet v izbo. Oče je rekel s skoro zamolklim glasom: »Kar tiho bodi. Nič se ti ne bo zgodilo.«

In mati mi je zašepetala: »Je že prav, če ti hotel dati jopič ljubemu Bogu, a boljše je, če ga damo ubogemu Mihetovemu fantu. V vsakem revežu se skriva ljubi Bog. Glej, sveti Martin je tudi že to vedel. Tako, in sedaj, moj mali, poskoži iz posteljice in smukni v hlačice. Oče še ni daleč z brezovke!«

Za rejo slabotne in shujšane živine ter okrepitve breje in posebno mlade živine je potrebno in edino uspešno

»Težakovo olje za živino«

Ki se dobi pri: M. Težaku, Zagreb, Gunduličeva 13.

Meh za smeh.

Na slabšem. Služkinja: »Odpovedujem službo. Z vašo soprogo ni mogoče shajati.« — Mož: »Vi ste srečni, da lahko greste. Jaz pa moram ostati!«

Neodločni snubači. Oče: »Ali ste se že odločili, vzeti mojo starejšo hčerko, ki bo imela sto tisoč dinarjev dote?« — Snubač: »Samo na pol.« — Oče: »Kako to?« — Snubač: »Za sto tisoč dinarjev sem se že odločil, za hčer pa še ne...«

Bo že porabila. »Ali boste kupili iztepač za obleke?« — »Ne, nimam preprog.« — »Nič ne stri — saj imate moža!«

Preveč. »Prav nikamor več ne grem z Janezom. On je prehitel.« — »Kje sta bila, da se ti je tako zameril?« — »Povabil sem ga k »Figabirtu« na liter vina, pa je bil tako hiter, da je sam vse spil.«

Avtomobilska nesreča. Policaj (gospodični, ki jo je povozil avtomobil): »Ali veste za številko avtomobila?« — »Ne.« — »Pa vsaj opišite, kakšen je bil avtomobil?« — »Tudi ne morem. Samo to vem, da je v njem sedela dama, ki je imela obleko iz crepe de China, prsa vezena z narodnimi motivi, flor nogavice, svetle lase, klobuček iz lakom, ustnice rahlo nabarvane, lice naravno...«

Moderne mučenikstvo. »Gospodična Milka veliko trpi radi svoje vere.« — »Radi vere?« — »Ker veruje, da ji je mogoče nositi čevlje št. 36 namesto št. 40!«

AJDOVA MOKA DIN 5. — garantirano pristna od 25 kg naprej pošilja Pavel SEDEJ, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

D k eta, ženske in moški

cenijo dobri učinek že 2 let preizkušenih proizvodov: Fellerjev. Elsa-pomada za obraz ter zaščito kože, za negovanje obraza vratu in rok proti solnčnim pegam, sojdecem itd. nadalje Fellerjeva Elsa-pomada za rest las, za kožo na glavi, proti prhljaju, izpadanju las itd. — 2 lončka ene ali en tonček od obeh pomad franco po pošti pri vnaprejšnjem 40 Din pri lekarnarju FELLER, STUBICA DONJA, Elsa trg 10, Hrvatska. Ako se pošlje 48 Din vnaprej se priloži še eno Fellerjevo trilo zdravilo in lepoto „Esa“

Mali oglasnik

Venica drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitve ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovno oziroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe

Kupim različne hlode

jesenove brastove, češnjeve, orehove, jelčeve in smrekove. I. Repše, Ljubljana, Dvorci trg 1

Prodani hiša s hlevom in sadnim vrtom. Vse v dobrem stanju Cena Din 15.000 Anton Berce. Podkuze št. 47, pošta Mojstrana.

Vajenca za krojaško obrt sprejme takoj Josip Švegetl, krojač. Ljubno št. 28, p. Podnart

Dva vajenca z vso oskrbo v hiši sprejme takoj Josip Adamič, vrvar in v Domalah.

Cepilne trte različnih vrst na podlagi Güthe št. 9 in Rip. Portala, prodaja trtnica F. Zelenko Juršinci, Ptui.

Prodajalce posnemalnikov išče velika švedska tovarna v vsakem kraju proti dobri plači. Naslovo sprejema TERNA družba, Ljubljana, Mestni trg 25

Druva bukova samo cepljena, napol suha, približno dva vagona po odam. Vasilov v upravi Domoljuba št. 1144.

Dekle pošteno, okrog 16 let staro, sprejemem k otrokoma in kuhinjskemu delu. Frančiška Prusnik, Kamnik

Cevljarski vajenec

se sprejme Prednost imajo oni, ki so se že učili cevlarstva Naslov v upravi Domoljuba pod št. 1044.

Bukova druva kup m. Po udarbo na upravo lista p. d. »Suha 840“.

Sprejem vajenca

za čevljarsko obrt. — J. Jeraj, Dobruša 5, p. Vodice.

Vajenca sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši Jos. Kunčič, mizar, mojster Podgora št. 6, p. št. Vid nad Ljubljano.

† Sorodnikom, znancem in prijateljem naznanjamo, da je naš sin, oziroma brat,
JOHN URBAS
umrl v Brooklynu dne 19. decembra 1928.
Rodbina Urbas, Sr. Jar. e pri Domalah

SELJAČKA ISPOMOČ GUDURICA

(Banat) rabi večjo množino

kolja za vinograde

iz mecesna ali smreke, okrogli ali rezani les. Ponudbe na ravnateljstvo. Člani zadruga imajo v zalogi nad 10.000 hl

belega in rdečega vina

Cene in vzorce dopošlje vodstvo.

SELJAČKA ISPOMOČ GUDURICA — BANAT.

Francoska linija - French Line

Cie. G. e. Transatlantique

Za Severne Amerike in Kanado.

Havre — Newyork samo 5 1/2 dni čez morje.

V Južno Ameriko Argentino, Chile, Uruguay

vsak teden iz Havre Bordeaux in Maritije Cie. Chargeur Réunis, Sud-Atlantique. Transports Maritimes. Izvredna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik **IVAN KRAKER, Ljubljana** Kolodvorska ulica 35

PROMINUL

nadomestna koncentrirana

tečna hrana za perutnino

Poveča produkcijo jajc — Ohrani zdravo perutnino Povišuje dobiček — Prospekti brezplačno

Zastopnik: Perutninarstvo **M. Golob**, Lesao br. 2 — p. Vrhnika — Slovenija

Veliki ilustrovani **CENIK** dobite zaslon. Zahtevajte ga od skladišča **MEINEL IN HEROLD**

tovarna glasbil gramofonov in harmonik **R. Langer MARIBOR** Štev. 107-B

Violine od Din 35 —, Ročne harmonike od Din 35 —, Tamburice od Din 95 —, gramofoni od Din 345 — dalje.

4

PREŠERNOVA
ulica
poleg frančiškanske
cerkve

Tovarna ur

H. Suttner Ljubljana I.

Največja zaloge ur, zlatnine in srebrnine.

PREŠERNOVA
ulica
poleg frančiškanske
cerkve

4

CENIK

Zahtevajte bogato ilustro-
vani cenik s koledarjem,
gratis in franco od
H. SUTTNER
Ljubljana I
PREŠERNOVA 4
ulica

	OMINO — IKO	AXO
		
Br. 100. Kovinasta Anker- Rokopis Din 49'60	Br. 105. Budilka okrogle oblike, 15 cm visoka, s prvo vrstnim Anker-stroj- jem Din 64'20	Br. 101. S enaka ura s utečnim prvovrstne kva- litete Din 151'— Br. 104. Stevska ura plo- devinske, okrogle oblike, saeindovna, prvovrstne kvalitete Din 163'—

Br. 7901. Am. double
krogl Din 19'—
Br. 7905. Isto, prvovrstne
Din 33'00

Br. 7101. 14 karatne plati-
krogl Din 69'—
Br. 7105. Isto, prvovrstne
Din 116'—

W M F

Kupujte samo kina srebr-
no jedino orodje z
znanko WMF
Tovarniška garancija 50 let
H. SUTTNER
Ljubljana I
PREŠERNOVA 4
ulica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo

Telefon štev. 8

v Novem mestu

Brzjav: Ljudska Novomesto

Obrestuje hranilne vloge od 5%—7%.

Za vloge jamčijo vsi člani z vsem svojim premoženjem in lastno poslopije na trgu Kraljeviča Petra.
Ne odračunava nikakih davščin! — Posojila na poroštvo in vknjižbo. — Ugodni trgovski krediti!

Popravila in čiščenje orožja izvršuje
F. K. KAISER,
puškar, Ljubljana, Kongresni trg štev. 9.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic.
„Dubied“ stroji ter kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so to
Jos. Petelinca
Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v voženju brezplačno.
neVtečla garancija.

Sack'ove plugge in njih dele

kultivatorje, okopalni-
ke, brane itd.

dobavlja hitro in zelo ugodno
— tudi na obroke. —

FERDO SMOLA,
Sv. Jurij ob južni želi

(Glavna zaloge Sackovih plugov za Slovenijo).

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000'—, vloge nad Din 300,000.000'—.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne
odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**